

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ Ι - ΑΡΙΘ. 9

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ :	Ἡ Διεθνὴς Ἐκθεσις Θεσσαλονίκης.
ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ :	Ἐπίσημα ἔγγραφα περὶ τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸ 1822.
ΑΛ. ΜΥΛΩΝΑ :	Ἡ ἀποκατάστασις τῶν κτηνοτρόφων.
ΙΩΑΝ. ΣΑΡΡΗ :	Ἡ Καστοριά.
ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΑΟΥΜ :	Ἡ Λεύκα.
ΙΩΑΝ. ΚΟΚΚΙΝΗ :	Ἡ ἰδιοκτησία τῶν δασῶν τῶν Νέων Χωρῶν.
LEON SAVADJIAN :	Λι Γιουγκοσλαβικαὶ σημαῖαι.
Κ. ΚΡΟΤΣΗ :	Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν.
ΙΩ. ΜΑΛΛΙΟΥ :	Ἡ σμηροτροφία πρέπει νὰ διαδοθῇ εἰς τὴν Ἑπειρόν.

Σημειώματα. — Γεωργικά καὶ Οἰκονομικά. Φιλολογικά καὶ Καλλιτεχνικά νέα. — Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν. — Νέα τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας» κ.λ.π.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και Άποθεματικά... Δρχ. 1.205.000.000

Καταθέσεις (τῆ 31 Δεκεμβρίου 1929)... » 6.550.000.000

*Κεντρικὸν Κατάστημα ἐν Ἀθήναις
´ποκαταστήματα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα
Πρακτορεῖον ἐν Νέῳ ´όρκῳ: 51 Maiden Lane
Γραφεῖον ἐν Σικάγῳ: 33 S. Clark Street
´νταποκριταὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ*

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντας ὄρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμία καὶ ταμιευτηρίον) εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομίσματα με λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK - 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας ´όρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ὀλοσχερῶς καταβεβλημένα δολλάρια 1.500.000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1916

´δρα ἐν Πειραιεῖ: Πλατεῖα Θεμιστοκλέους

Γενικὴ Διεύθυνσις ἐν Ἀθήναις: Γωνία Σταδίου - Κοραῆ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΠΕΙΡΑΙΟΤΡΑΠΕΖΑ

**ΠΑΣΑ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ
ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΩΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ**

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

**ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**

Ἐἰδικὴ ὑπηρεσία ἀποθηκῶν

´μπορικὴ πληροφορία

ΤΑΧΙΣΤΗ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ ΠΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τὰ χειρόγραφα
κατὰ γενικὸν κανόνα
δὲν ἐπιστρέφονται

Τιμὴ Τεύχους Δρχ. 8.

Νεαὶ Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1930

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ		
Ἑσωτερικοῦ	Δρχ.	100
Βαλκανικῆς		150
Ἀμερικῆς	Δολ.	5
Ἑσωτερικοῦ Φρ.	Γαλλ.	75

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΘΗΣΣΩΣ 12

ΤΗΛΕΦ. 57.08

ΙΔΡΥΤΗΣ : Γ. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΕΤΟΣ Γ. ΛΡΙΑΜ. 9

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ ἀξιόλογος ἐπιτυχία τῆς πέμπτῃς Διεθνoῦς Ἐκθέσεως Θεσ)νίκης σημειώνει ἓνα σημαντικό σταθμὸν στὴν οἰκονομικὴ ἱστορία τῆς πρώτης ἐλεύθερης Ἑκατονταετηρίδος μας. Κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἐπισκεπτῶν, τῶν ἐκθετῶν καὶ τῶν διοργανωτῶν ἀκόμη ξεπέρασε τὰς προσδοκίας ὄλων. Ἔτσι διὰ τὴν Μακεδονικὴν Μητροπόλιν ἀρχίζουν πάλιν ἡμέραι δόξης, οἰκονομικῆς ἀκμῆς καὶ εὐημερίας. Ὁ κυριώτερος παράγων τῆς ἐπιτυχίας εἶνε ἡ προνομιακὴ γεωγραφικὴ τῆς θέσις πού τὴν κάμνει νὰ δεσπόζει ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, κάθετα καὶ ὀριζόντια τῶν σπουδαιότερων συγκοινωνιακῶν ἀρτηριῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως καὶ ἡ πλοῦσια ἐνδοχώρα τῶν Βαλκανικῶν πεδιάδων, πού τῆς ἐξασφαλίζει μεγάλην ἐμπορικὴν κίνησιν.

Καὶ εἶνε ἀλήθεια ὅτι πολλοὶ εἶχαν ἐκφράσει τοὺς φόβους των διὰ τὸ μέλλον τῆς πόλεως αὐτῆς ὕστερα ἀπὸ τὸν περιορισμὸ τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μακεδονίας, τῆς ὁποίας κυρίως εἶνε τὸ φυσικὸ ἐπίγειο καὶ τὸν τριπλασιασμὸ τῶν κατοίκων της. Ἄν βέβαια ἔχομε ὑπ' ὄψει μας ὅτι ἐπὶ Τουρκοκρατίας μόλις 80.000 κάτοικοι κατώρθωσαν μὲ διπλασίαν ἐνδοχώραν νὰ φυτοζωοῦν δὲν ἦσαν κατ' ἀρχὴν ἀδικαιολόγητοι οἱ φόβοι τους δεδομένου μάλιστα ὅτι καὶ ὁ περισσότερος ἀστικὸς πληθυσμὸς τῆς ἤτο κατεστραμμένοι πρόσφυγες. Παρεγνώρισαν ὅμως φαίνεται ἓνα σπουδαιότερο στοιχεῖο τὸ ἀνθρώπινο Ἑλληνικὸ ὕλικό. Τὸ ἐπιχειρηματικὸ κ' ἐμπορικὸ δαιμόνιο τοῦ Ἑλληνοῦς μὲ τὴν προσαρμοστικὴν του ἰκανότητα, πού ὕστερα ἀπὸ τὴν μοναδικὴν στὴν ἱστορία μας σὲ ἔκτασιν τελευταία καταστροφὴ καὶ τὸν μεταναστευτι-

κὸν ἀποκλεισμὸν, ἐκδηλώθηκε σ' ὄλην του τὴν ἔντασιν καὶ μεγαλοπρέπεια. Σὲ βαθμὸ μάλιστα νὰ βροθοῦμε ἔμπρὸς σὲ πραγματικὴ ἀποκάλυψιν, σὲ πραγματικὸ θαῦμα μὲ τὸ ἀνοιγμα τῆς τελευταίας ἐκθέσεως πού μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἡ πλέον ἀξιοσημάντη τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐνδεικτικὸ δὲ τῆς μεγάλης σημασίας καὶ ἀξίας της εἶνε ἡ ἀλματικὴ κάθε χρόνο πρόοδος της εἰς ἀριθμὸν ἐκθετῶν ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, εἰς ἔκτασιν καὶ ποικιλίαν γεωργικῶν καὶ βιοτεχνικῶν ἐκθεμάτων.

Ἡ Ἑλλάς εἶνε ὑπερήφανη διότι σ' ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ καταπληκτικὰς προόδους πού προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν τῶν ξένων καὶ τονῶν τὴν ἐνεργητικότητα τοῦ φιλοπόνοῦ ἀγροτικοῦ καὶ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ της.

Εἰς τὰ περίπερά της τὰ τακτικά, τὰ εὐπρεπῆ καὶ τὰ νοικοκυρεμένα ἐπέδειξε σὲ μυριάδες πολλὰς ἐπισκεπτῶν, πού συνέρρουσαν ἀπὸ κάθε ἄκρῃ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκλεκτῶν προϊόντων τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς βιοτεχνίας της.

Ἐκεῖνο πού πραγματικὰ ἐκπλήσσει εἶνε τὸ μεγαλοπρεπὲς περίπτερον τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, πού, ἂν καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ παρουσιάσθῃ ἀρτιώτερο, ἀποτελεῖ ἀποθέωσιν τῆς παραγωγικῆς ἰκανότητος τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου. Τὸ γεγονός ἔχει μεγάλην σημασίαν. Διότι ἐκτὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας του μᾶς παρουσιάζει τὸν Ἑλληνα ἰκανὸν καὶ διὰ συνεχῆ συστηματικὴ καὶ κουραστικὴ προσπάθεια ἀρκεῖ αὐτὴ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ τοὺς καρπούς τοῦ ἰδρωτός του πού ἀφθονα

τελευταία ἐπότισε τὴν γῆν μας, φαινόμενο πού δὲν συναντᾶτε συχνὰ στὴν ἱστορία ὅσον ἀφορᾷ τὴν γεωργίαν μας.

Ἀλλὰ μήπως καὶ στὴν βιομηχανίαν ὕστερήσαμε; Σὲ πολλὰ σημεῖα της ἐφάμιλλη μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν τὴν βλέπουμε καθημερινὰ νὰ κατακτᾷ ἔδαφος εἰς τὰς ξένας καὶ τὴν ἰδικήν μας ἀγορά. Καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἦταν πολὺ μεγαλειότερη καὶ ταχύτερη ἡ πρόοδος της ἂν δὲν εἴχαμε τὸν ἀπεχθῆ ἐφιάλητῆς ξενοφιλίας, τῆς μιμήσεως τῆς Δύσεως, πού καθισμένος στὸ στήθος μας ἓνα αἰῶνα τώρα μᾶς ἐμποδίζει τὴν ἀναπνοὴν καὶ κάθε εὐγενικὰ κίνησιν πρὸς τὰ ἔμπρὸς στὸ οἰκονομικὸ καὶ πνευματικὸ ἐπίπεδο. Ἡ πρόοδος μας καὶ στὸ τελευταῖο σημεῖο, ἡ ἀνάπτυξιν μιᾶς αὐτενεργοῦ σκέψεως μᾶς ἐνθαρρύνει καὶ μᾶς πείθει ὅτι μᾶς μετὰ ἄλλα προσόντα πού χαρακτηρίζουν τὴν φυλὴν μας καὶ τὴν πείρα πού κάθε χρόνο ἀντιλοῦμε ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν θ' ἀποτελέσουν τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ πάρωμε μιὰ ξεχωριστὴν θέσιν στὴν παγκόσμια οἰκονομία ἀνάλογη μὲ τὰ ἐκλεκτὰ προϊόντα τοῦ τόπου μας καὶ τὰ ὁμορφα βιομηχανικὰ καὶ βιοτεχνικὰ τεχνουργήματα πού ἔχουν τὴν σφραγίδα τοῦ φωτεινοῦ καὶ λεπτοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μὲ χαρὰ ἀνυπόκριτη χαιρετίζομεν τὴν ὀριστικὴν καθιέρωσιν τῆς διεθνoῦς αὐτῆς ἐκθέσεως, τοῦ εὐγενικοῦ αὐτοῦ στίβου εἰς τὸν ὁποῖον οἰκονομικοὶ καὶ φιλικὸι δεσμοὶ σφουριλατοῦνται διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδον τῶν διαγωνιζομένων.

Δὲν εἶνε μόνον ἡ ἀνταλλαγὴ πού διευκολύνεται. Δὲν εἶνε μόνον ἡ ἐπαφὴ τῶν παραγωγῶν, ἐμπόρων καὶ καταναλωτῶν τῶν πλείστων κρατῶν

πού κατορθώνεται. Ἐδῶ ἐπιτυγχάνεται καὶ ἡ ψυχικὴ ἐπαφὴ τῶν λαῶν, ἡ γνωριμία των καὶ ἡ φιλία των. Ἐδῶ πέρνονται τὰ μεγάλα διδάγματα τῆς ἀξίας τῆς δημιουργικῆς ἐργασίας καὶ τοῦ οικονομικοῦ νόμου, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν ἡ παραγωγή χωρὶς θλιβερὰς συνεπειὰς νὰ ξεπεράσῃ ἢ ἀδιαφορήσῃ διὰ τοὺς φυσικοὺς ἐκείνους ὄρους πού ἐξασφαλίζουν τὴν εὐχερῆ ἀνταλλαγὴν καὶ κυκλοφορίαν τῶν ἀγαθῶν, τὴν οικονομικὴν τάξιν καὶ ἀρμονίαν. Ἐδῶ ἀναπτύσσεται ἡ εὐγενικὰ ἐκείνη ἀμιλλα στὸν αἰώνιο ἀνθρώπινο ἀγῶνα τῆς ἐξευρέσεως τῶν ἀποτελεσματικωτέρων μέσων πού κάμνοντας ἀβλαβῆ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ἐξασφαλίζουν μιὰ ἀνετώτερη ζωὴ στὸν ἄνθρωπο.

Δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν τὸ βαρύτερο ἔγκλημα ἢ ἀντίδρασις καὶ μάλιστα ἀπὸ ἰδεοτελεῖς σκοποὺς στὸ ἔργο τοῦτο; Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ κοινὴ γνώμη ἐξανέστη, κατεδίκασε. Καὶ ὁ τύπος ἔκανε τὸ καθήκον του.

Αὐτὸ πού κυρίως τώρα προέχει εἶνε ἀφοῦ κατανοήσωμε ὅλη τὴν μεγάλη σημασίαν τῆς Διεθνοῦς ἐκθέσεως νὰ μὴ παραλείψωμε τίποτε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς, τὴν προαγωγὴν τῆς. Τὸ Κράτος πρέπει τὰ συνεχίσῃ τὴν προστασίαν του. Οἱ οικονομικοὶ καὶ παραγωγικοὶ ὄργανισμοὶ τὴν βοηθουμένην, διὰ νὰ δοθοῦν ὅλα τὰ ἐφόδια σὴν ὀργανωτικῇ ἐπιτροπῇ πού διέπρεψε καὶ πρέπει νὰ πάρῃ μιὰ νόμιμη οικονομικὴ μορφή, τὰ ὁποῖα θὰ τῆς ἐπιτρέψουν ν' ἀναδείξῃ τὴν ἐκθεσὶν Θεσσαλονίκης τὴν μεγαλειότερη καὶ περιφραμμένη τῆς Ἀνατολῆς, τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Μεσευρώπης, δεδομένου ἄλλωστε ὅτι ἡ γεωγραφικὴ τῆς θέσις τῆς ἐξασφαλίζει τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν καθιστᾷ καταλλήλοτερη ἀπὸ κάθε ἄλλην πόλιν τῆς περιοχῆς τῆς ἀφοῦ στὸ σταυροδρόμι τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης εἶνε ἡ «Πύλη τῆς Ἀνατολῆς» καὶ ἡ φυσικὴ διέξοδος τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης πού μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς χώρας τῆς Βορείου Θαλάσσης, ἐφ' ὅσον καθορισθεῖ κοινὸν τιμολόγιον τῶν ἐνδιάμεσων Κρατῶν καὶ εὐθυνθεῖ ἡ ἐλευθέρη ζώνη ζητήματα τὰ ὁποῖα εἶνε ὑπὸ μελέτην καὶ τῶν ὁποίων ἡ σύντομη εὐνοϊκὴ ἐπίλυσις ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ ἐπιβληθῇ.

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Η ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΔΟΘΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

τοῦ δημοδιδασκάλου κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΛΛΙΟΥ

Ἡ Ἑλλάς, χώρα ἔχουσα Γεωγραφικὸν πλάτος 35—42 περίπου μοιρῶν, λόγῳ τοῦ γλυκέως κλίματός της εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν εὐνοουμένη χώρα διὰ τὴν εὐδόκιμον καλλιέργειαν πλείστων φυτῶν καὶ ὀπωροφῶρων δένδρων.

Τὰ πλείστα τῶν δένδρων, ὡς ἡ εἰλαία, ἡ πορτοκαλλέα, μηλέα, ἀμυγδαλέα καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ θὰ ἠδύναντο διὰ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς ἄλλας χώρας, νὰ ἐπισωρεύσουν εἰς τὴν ἐξηντημένην χώραν μας ἱκανὸν πλοῦτον, δὲν καλλιεργοῦνται ἢ καλλιέργεια αὐτῶν περιορίζεται εἰς τὸ ἐλάχιστον.

Ὁ Ἕλλην χωρικός, ὁ τόσον φιλοπόνως ἐργαζόμενος καταβάλλει ὑπερμέτρως δυνάμεις λόγῳ τῆς ἐλείψεως γεωργικῆς μορφώσεως, ἀρκεῖται εἰς τὴν ἀτελεῆ καλλιέργειαν τῶν πατροπαράδοτων φυτῶν μὴ δεχόμενος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν καλλιέργειάν του καὶ ἐπὶ ἄλλων φυτῶν ἢ δένδρων ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ του δὲν ἠσχολεῖτο. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔχων εἰς τὴν διάθεσίν του μεγαλυτέραν ἔκτασιν γῆς ἠδύνατο κάλλιστα νὰ πορισθῇ τὰ ἀναγκαζοῦντα εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ περιοσεύματος τῶν δημητριακῶν του καρπῶν.

Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὸν υἱόν, ὁ ὁποῖος ἔχει κληρονομήσει ἓνα μερίδιον μόνον τῆς πατρικῆς περιουσίας, τὸ ὁποῖον περιορίσθη καὶ θὰ περιορισθῇ εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς ἀκόμη περισσότερον. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας ἄλλου καὶ νὰ ἐξεύρωμεν νέαν πηγὴν πλοῦτου ἐφ' ὅσον ἡ παλαιὰ ἔχει περιορισθῇ. Πρέπει πρὸ παντὸς νὰ διαδοθῇ περισσότερον ἡ σηροτροφία, ἡ ὁποία εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀρκετὰ διαδοθῇ, ἐνῶ εἰς τὴν ταλαίπωρον Ἡπειρον εἶναι τελείως ἀγνωστος. Ἀλλὰ διὰ νὰ διαδοθῇ αὕτη καὶ ἐδῶ πρέπει προηγουμένως νὰ διδαχθῇ ὁ χωρικός τὸν τρόπον τῆς καλλιέργειας

τῆς, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶναι ἀγνωστος. Ἡ διδασκαλία ὅμως αὕτη πρέπει νὰ γίνηται εἰς εἰδικὰς σχολὰς, αἱ ὁποῖαι νὰ λειτουργοῦν εἰς τὰς πρωτεύουσας τοῦλάχιστον τῶν Νομῶν καὶ εἰς τὰς ὁποίας θὰ διδάσκουν οἱ γεωπόνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰς ἀπαιτούμενας πρὸς τοῦτο γνώσεις. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ θὰ φοιτήσωσι εἰς αὐτὰς πρέπει ὑποχρεωτικῶς νὰ ἀποστέλλωνται ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων καὶ δαπάναις αὐτῶν νὰ συντηροῦνται κατὰ τὸν χρόνον τῆς φοιτήσεώς των.

Ἡ κάθε κοινότης ἀποστέλλουσα δύο ἢ τρεῖς τοιοῦτους μαθητὰς ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς, θὰ ἀπέκτα οὕτω διδασκάλους καταλλήλοτάτους διὰ τὴν σηροτροφίαν. Οἱ ἀπόφοιτοι οὗτοι τῶν σχολῶν αὐτῶν, τὸ ἐπόμενον ἔτος θὰ διέδιδον κάλλιστα εἰς τὸ χωρίον των τὴν καλλιέργειαν τῆς μετάξης ἀκόπως καὶ ἀνευτινὸς ἐμποδίου. Καθόσον αἱ χωρικοὶ οὗτοι ἐκ περιοργείας θὰ ἐπηγίναν καὶ θὰ παρεκολύθουν τὸν τρόπον τῆς διατροφῆς τοῦ μεταξωσκώληκος καὶ εἰς τὰ σπῖτια ἀκόμη αὐτῶν.

Καὶ οὕτω ἡ μία οἰκογένεια ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐπεὶτα θὰ ἐδιδάσκετο τὴν καλλιέργειαν καὶ ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν θὰ ἦτο πανταχοῦ διαδεδομένη αὕτη. Ἡ δὲ Ἑλλάς θὰ εἶχε ὄχι μόνον τὴν ἀπαιτούμενην διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς μεταξῶν ἀλλὰ καὶ ἐξαγωγὴν τῆς θὰ ἔκαμνε εἰσάγουσα εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἱκανὸν χρυσόν' ὅπως τοῦτο συμβαίνει εἰς πολλὰς χώρας ὅπου ἡ ἐξαγωγὴ ἀνέρχεται εἰς ἀρκετὰς δεκάδας ἑκατομ. ὀκάδας ἐτησίως. Τὸ δὲ προϊόν τῆς μετάξης εἶναι τὸ μόνον περιζήτητον καὶ θὰ εἶναι τοιοῦτο λόγῳ τῆς εὐρυτάτης χρησιμοποίησεως εἰς τὴν βιομηχανίαν πρὸς παρασκευὴν ὑφασμάτων πολυτελείας τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται τόσον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις ὅσον καὶ εἰς τὰς κατώτερας συνηθέστατα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΛΛΙΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1822

Του ἀκαδημαϊκοῦ καθηγητοῦ κ. ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Β'.

Ἡ μοῖρα ἠδὲδοκῃσεν, ὥστε, ἂν ἀπιδώμεν ἀπὸ τὰς ἱστορικὰς καταστροφάς, ἃς ἡ ἐσχάτη πολιτικὴ διχόνοιά μας ἀπειργάσατο, ἀποτελοῦμεν ἕμως σήμερον ἐν ἐνιαίῳ κράτος καὶ τελοῦμεν ἑκατονταετηρίδας ἐορτάς καὶ μνημόσυνα.

Ἄλλ' ἡ ἱστορικὴ συμμετοχὴ τῆς Μακεδονίας εἰς τὸν πρὸ ἑκατονταετίας ἀγῶνα ἐν μέρει εἶνε ἀγνωστος, ἐν μέρει δὲ δὲν τιμᾶται ἐπαξίως. Λησμονεῖται ὅτι τουρκικὸς στρατὸς ἐκστρατείας εἰσῆλθον εἰς τὴν Στερεὰν καὶ τὴν Πελοπόννησον, μόνον ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐκάμφθη ὁ Μακεδονικὸς ἀγὼν ἀβοήθητος. Λησμονεῖται ὅτι ὁ ἀγὼν οὗτος ἐστόμωσεν ἐν τινὶ μέτρῳ τὸ τουρκικὸν ξίφος καὶ ἔδωκε καιρὸν εἰς τοὺς νοτίους, ἵνα διὰ νικῶν κατὰ τῶν μεμονωμένων ἐν τῷ νότῳ τουρκικῶν φρουρῶν ἀναθαρρήσωσι καὶ ὀργανωθῶσι. Καὶ ἐν τῷ ἤδη ἀπὸ ἔτους τιμῶνται θέσεις μαχῶν καὶ μνημονεῦνται ἀγωνισταὶ ἐν τῷ νότῳ, τὰ ὅσα τὸ στρατηγεῖον Καρατάσου τοῦ ὁποῦ τοὺς ἀγῶνας ἐγνώρισεν ὅλη σχεδὸν ἡ Ἑλλάς, μετεκομίσθησαν ἐκ Βελιγραδίου ἐσχάτως εἰς τὴν Μακεδονικὴν γενέτειραν, χωρὶς ὅχι ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἢ ὑπουργὸς τις ἄλλ' οὐδὲ ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Μακεδονίας νὰ παρευρεθῆ εἰς τὴν ἱερὰν μετακομιδὴν. Οὐδὲν ἀντιτοπιλικὸν ἐκινήθη μεταφέρων πρὸς βορρᾶν ἐπισήμους προσκινητάς καὶ οὐδεμίαν πυροβολαρχίαν ἐβρόντησεν εἰς τιμὴν τῆς ἱερᾶς μυσταγωγίας.

Πιστεύω, ὅτι, ἂν καὶ δὲν συνειδυάσθη μὲ τὸ ταξίδιον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἀλλ' ὅμως σχεδιάζεται προσκύνημά τι εἰς τὴν Νιάουσαν, ἥτις εἶνε τὸ θόρειον Μεσολόγγι τῆς τῆς Ἐπαναστάσεως ποῖος ὅμως συλλογίζεται τὴν Κασάνδραν, τὸν Πολύγυρον, τὴν Γαλάτισταν, τὴν Παζαρούδαν, διὰ νὰ ἀναφέρω μόνον ὀνόματα, ἅτινα ἐπρόσεξεν ὁ Σ. Τρικούπης εἰς τὴν ἱστορίαν του; Καὶ δὲν εἶνε μόνον ταῦτα καὶ ἄλλα ἐβάδισαν ἐβελουσίως πρὸς συνάντησιν τῶν ἀστραπῶν τῆς δόξης καὶ τοῦ καπνοῦ τῆς πυρπολήσεως.

Τὰ βουὰ τῆς Μακεδονίας εἶνε τὰ συνθετώτερα καὶ μεγαλύτερα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔθρεψαν τὸν ἀρματωλι-

σμὸν πρωϊμώτερα πάντων τῶν ἄλλων, (Βλαχάδας, Νικοτσάρας). Πότε θὰ ἐρευνηθῆ ἡ ἱστορία καὶ πότε ἡ βορεία αὕτη χώρα θὰ δικαιωθῆ ὑπὸ αὐτῆς; Ἡ παραμονὴ τῆς ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν, ἡ πυκνὴ διήθησίς τῆς διὰ τούρκων, ὧν ἕκαστος μετεβάλλετο εἰς Σουλτᾶνον καὶ τύραννον ἐν τῇ ἐκτενεῖ μεσογείῳ χώρᾳ μακρὰν τῶν ὀμμάτων τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, συνετέλεσεν, ὥστε τὰ γραπτὰ ἱστορικὰ μνημεῖα τῶν ἀγῶνων τῆς καπεστράφησαν, αἱ ἀνανηγήσεις καὶ παραδόσεις ἀπεσβέσθησαν τὸ πλεῖστον καὶ σήμερον ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ἵπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐγκρίνει διδασκτικὰ ἱστορικὰ ἐγχειρίδια ἀγνωσῶντα τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν Μακεδόνων καὶ τροφοδοτεῖ τοὺς Ἑλληγόπαιδας μὲ ἐσφαλμένην ἱστορικὴν τροφήν ἀδικως, ἀνιστορήτως, ἀναξίως. Θὰ ἤρκει ἴσως πρὸς μερικὴν ἱστορικὴν δικαιοσύνην νὰ ἀνεφέροντο τοῦλάχιστον οἱ μετὰ τὴν κατάπνιξιν μάλιστα τῆς ἐξεγέρσεως ἐν Μακεδονίᾳ ἀγῶνες τῶν πρὸς νότον τραπέντων Μακεδόνων εἰς τὸ Πήλιον, τὴν Εὐβοίαν, τὴν Λοκρίδα, τὰ Ψαρά, τὸ Μεσολόγγι, τὰ Δερβενάκια.

Τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν ἀγωνιστῶν τούτων ἄμα τῇ λήξει τοῦ ἀγῶνος εἶχον συνοικισθεῖ εἰς τὴν νέαν Πέλλαν τῆς Ἀταλάντης καὶ ἐνθυμοῦμαι, ὅτι κατὰ τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν ἤλθον ἐκείθεν εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ πατρίδα των Βλάχων γέροντες φουστανελλοφόροι διὰ νὰ γνωρίσωσι τοὺς συγγενεῖς των ὁ καθηγγητὴς κ. Σβώλος ἐνθυμεῖται ὅτι ἀνέγνωσεν εἰς τὸν κώδικα τῆς Μητροπόλεως Μοναστηρίου πράξιν περὶ διανομῆς τῆς περιουσίας ἀνδρὸς πεσόντος εἰς τὸ Μεσολόγγι ἄλλος δὲ πολεμιστὴς ἄμα καὶ συγγραφεὺς τοῦ ἀγῶνος ἐνεφανίσθη ἐσχάτως ἐκ Σικτίστης. Πόσα ἄλλα τοιαῦτα μικρὰ σημεῖα συλλεγόμενα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσωσι λίθους πρὸς κτίσιν τοῦ νεωτέρου ἱστορικοῦ οἰκοδομήματος τῆς Μακεδονίας;

Διὰ τοῦτο ἔχομεν καθῆκον πάντες οἱ Μακεδόνες, ὅσοι τυχόν κατέχομεν οἰονδήποτε ἱστορικὸν ἐγγραφοῦν, νὰ φροντίσωμεν νὰ τὸ δημοσιεύσωμεν, νὰ το περισώσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν

ἀσφαλέστερον, ἐν τῇ πεποιθήσει διὰ κάμνομεν σπουδαιότατον πατριωτικὸν καθῆκον. Τὸ κράτος ἔχει τρία θησαυροφυλάκια πρὸς φύλαξιν τοιούτων ἐγγράφων. 1) Τὰ γενικὰ ἀρχεῖα τοῦ κράτους ἐν τῇ Σιναίᾳ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν. 2) Τὸ τμήμα τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης ἐν Ἀθήναις. 3) Τὸ ἱστορικὸν καὶ ἐθνικὸν μουσεῖον ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ Ἀθηνῶν.

Ἀνάξιοι Μακεδόνες καὶ ἀνάξιοι ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων εἶνε πάντες, ὅσοι κατέχοντες τοιαῦτα ἐγγραφα δὲν φροντίζουσι νὰ τὰ κάμωσι γνωστὰ πρὸς τιμὴν τῆς πατρίδος, τῶν προγόνων των καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ των ὀνόματος. Ὅλοι αἱ πόλεις τῆς Μακεδονίας ἐκδίδουσιν ἐφημερίδας, αἵτινες θὰ ἠδύνατο νὰ ταμιεύωσι τοιαῦτα πολῦτιμα δημοσιεύματα καὶ ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἀριθμηθέντα ἱδρύματα ὑπάρχουσι, ἵνα φυλάττωσι τὰ πρωτότυπα πρὸς χρησιμοποίησιν ὑπὸ τῆς ἱστορίας.

Ἀκόμη καὶ παραδόσεις προφορικὰ καὶ ἀπὸ μνήμης σφίζονται προσκεκολλημένοι εἰς ὀρισμένα ἑκαστοχῶ ὀνόματα ἢ τοποθεσίας ἀπὸ ὀνομάτων πολεμιστῶν ἢ ἀπὸ πολεμικῶν γεγονότων ἢ εἰς ἄσματα πᾶσαι αὐταὶ αἱ παραδόσεις πρέπει μετὰ προσοχῆς καὶ ἀκριβείας νὰ περισυλλεχθῶσι ἀπερίττως, ξηρῶς, ἀκαλλώπιστοι, ἔπως σφίζονται εἰς τὴν μνήμην καὶ τὸ στόμα τοῦ λαοῦ. Τὸ ἔργον τῆς συλλογῆς αὐτῶν εἶνε ἐθνικὸν καὶ θὰ τιμῆσθαι πάντα, ὅστις ἤθελε τὸ ἀναλάβει. Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν σημαίνουν, ὅτι ζητοῦμεν συγγράμματα ὅχι. Ζητοῦμεν ἀπλᾶς ἀποσπασματικὰς ἀφηγήσεις, συνδεομένας πρὸς ἀλλήλας μόνον καὶ ἐφ' ὅσον ἡ παράδοσις τὰς συνδέει. Ἄν δὲ πού ὁ συλλέκτης νομίση ἀναγκαίαν τὴν παρεμβολὴν εἰκασίῶν αὐτοῦ πρὸς διασάφισιν τῶν ἱστορουμένων, ἢ προσωπικὴ παρεμβολὴ αὕτη νὰ διακρίνεται σαφῶς ἀπὸ τῆς καθαρᾶς παραδόσεως. Τὰς ὀδηγίας ταύτης δύναται αἰ ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες τῆς Μακεδονίας, ἐθνικὸν ἔργον ἐπιτελοῦσαι, νὰ μεταδώσωσι εἰς εὐρυτάτους κύκλους καὶ θὰ προκλήσωσι ἀναμφιβόλως τὴν φιλοδοξίαν ὅχι μόνον τῶν διδασκάλων ἀλλὰ καὶ ἄλλων φιλοτιμῶν πολιτῶν πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο. Χθὲς ἀκόμη εἰς στρατηγὸς ἐν Ἀθήναις ἐφόρευσε σχεδὸν ἕνα ἄλλον ξένοματιχόν, διότι, ὡς ἐνόμιζε δὲν ἐτιμῶντο δεόντως οἱ ἀγῶνες τῶν προγόνων του. Ἡ ἀξιοκατάκριτος ὑπερβολὴ τοῦ παραδείγματός

του ἄς διδάξῃ εἰς ἡμᾶς τὸ μέτρον.

Δὲν ἐσταμάτησεν ἡ ἱστορία τῆς Μακεδονίας εἰς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον μὴ πλανᾶσθε. Καὶ χθὲς ἀκόμη κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἀπειργάζετο ἱστορίαν, τῆς ὁποίας οἱ θεματοφύλακες ζῶσιν εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις τῆς Μακεδονίας. Ποιον περιμένουν νὰ τὴν συγγράψῃ; Ἐκαστος ἄς γράψῃ τὰς ἀναμνήσεις του ἀπλᾶς καὶ ξηρᾶς καὶ θὰ ἔχωσι τὸ θέλητρον τοῦ καθάρου κρυσταλλίνου νεροῦ τῆς κρυόδρουσης τοῦ βουνοῦ. Τοιαῦται ἀπλᾶ τῶν πραγμάτων ἀφηγήσεις εἶνε ὁ ἀπερθεὸς χρυσός, τὸν ὁποῖον κατεργάζεται ἡ ἱστορία. Ὁ μακαρίτης θεῖός μου Πέτρος Μπακάλης, κοινῆς μορφώσεως πολίτης, δίδει τὸ παράδειγμα διὰ τῶν ἀναμνήσεων του, τὰς ὁποίας δημοσιεύει ἢ «Δυτικῆ Μακεδονία» τῆς Καστορίας, ἀφ' οὗ ἀποσπάσματα ἐδημοσίευσεν πρότερον καὶ ἡ «Καστορία». Τὰς περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ἀφηγήσεις τὰς ὁποίας ἤκουον εἰς τὰ καφενεῖα κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἐν Μακεδονίᾳ, θὰ ἤμην εὐτυχῆς νὰ ἀνεγίνωσκον ἐντύπους ἔστω καὶ μετὰ πολλὰς, ἀναριθμήτους ἀνορθογραφίας. Τὰς θέλω μόνον εἰλικρινεῖς καὶ ἀληθεῖς, πραγματικὰς, νὰ λέγωσι καὶ τὰ κατὰ καὶ τὰ κακά, τὰς ἐπιτυχίας καὶ τὰς ἀποτυχίας, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ σφάλματα.

Ἡ Μακεδονικὴ ψυχὴ πρέπει νὰ δείξῃ πῶς λειτουργεῖ, τί κρύπτει, πῶς διανοεῖται. Δὲν εἴμεθα ἀσήμαντος μοῖρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔλως τοῦναντίον. Ἀλλὰ δὲν δεικνύομεν ἀκόμη τὴν ἀνησυχίαν τῆς δράσεως. Ἡ ἀνησυχία αὐτῆ, ἢ ὁποία δὲν ἀφίνει τοὺς δραστηρίους ἀνθρώπους νὰ ἀναπαύωνται, εἶνε τὸ μέγα κίνητρον πρὸς τὴν πρόοδον, πρὸς τὴν δημιουργίαν, πᾶσαν δημιουργίαν.

Μὴ κοιμᾶσθε λοιπὸν ζητήσατε νὰ εἰσθε οἱ πρῶτοι τοῦ χωρίου σας, οἱ πρῶτοι τῆς ἐπαρχίας, οἱ ἐπιφανεῖς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ εὐρύτερον ἔξω αὐτῆς. Ἡ ἐλευθερία κατέλυσε τοὺς φραγμοὺς καὶ ὁ γεννηθεὶς εἰς μίαν ἀγροικίαν δύναται νὰ καταλήξῃ κυβερνήτης τῆς πατρίδος διὰ τῶν ἀρετῶν του. Ἡ δὲ Μακεδονία μετὰ τὸν ἀρχέγονον πληθυσμὸν τῆς καὶ τοὺς νεοπολίτας τῆς δύναται νὰ ἀποδειχθῇ χωνευτήριον, ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ ἐξέλθῃ ὁ τομώτατος χάλυψ εἰς τὰ ζητήματα τῆς ἐπιστήμης, τῆς τέχνης, τῆς βιομηχανίας, εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης.

ΑΝΤ. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ

Τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῆς Γεωργ. κ. ΑΛΕΞ. ΜΥΛΩΝΑ γεροϋσιαστοῦ

Ἡ βοσκὴ διὰ τὸν κτηνοτρόφον εἶνε ἢ βάσις τῆς ἐργασίας του, ὅπως εἶνε ὁ ἀγρὸς διὰ τὸν γεωργόν. Ἐπομένως ἢ ἐξασφάλις εἰς αὐτὸν τῆς βοσκῆς ἀποτελεῖ πρόνοιαν ἐπιβαλλομένην ὄχι μόνον ἐκ λόγων κοινωνικῶν, ἀλλὰ καὶ παραγωγικῶν.

Διὰ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ὁ ἀκτήμων καλλιεργητῆς ἀπέκτησε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐπαρκῆ γῆν διὰ τὴν μικρὰν του γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ διὰ βοσκὴν ὀλίγων ζώων. Τὸ νέον μας Σύνταγμα ἐπρόνοησε εἰς τὸ ἄρθρον 119 καὶ περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως λειβαδίων πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων καὶ ἐθέσπισε ἱκανοποιητικὸν σχετικῶς διὰ τὸν ἰδιοκτήτην ἐλάχιστον ὄριον τιμῆματος ἀπαλλοτριώσεως. Δυστυχῶς ὁμως μέχρι σήμερον δὲν ἐλήφθη νομοθετικὸν μέτρον εἰς ἐκτέλεσιν τῆς συνταγματικῆς ταύτης διατάξεως, τὸ δὲ κατατεθειμένον εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως περὶ τῆς κτηνοτροφικῆς ἀποκαταστάσεως ἔμεινε ἀψήφιστον. Εὐτυχῶς γίνεται ἤδη, κατόπιν τῶν πορισμάτων τοῦ τελευταίου πνελληγνίου κτηνοτροφικοῦ Συνεδρίου, τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν, ἐπαναφέρεται πενταετὲς τὸ ἐνοικιστάσιον τῶν βοσκῶν. Ὅπως πρὸ τῆς γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως εἶχαν ληφθῆ μέτρα, παρασκευάζοντα αὐτὴν, δηλ. ἢ ἀπαγόρευσις τῶν ἐξώσεων τῶν κολλήγων καὶ ἄλλων μισθωτῶν ἀγροτῶν καὶ ἢ ἀπαγόρευσις ἐκποιήσεως ἀγροτικῶν κτημάτων ἀνευ ἀδείας τῆς γεωργικῆς ἀρχῆς, οὕτω καὶ διὰ τοὺς κτηνοτρόφους τὸ ἐνοικιστάσιον τῶν βοσκῶν θὰ ἔχῃ προπαρασκευαστικὸν χαρακτήρα.

Λόγω τῆς μεγάλης ζητήσεως τῶν λιβαδίων καὶ τοῦ περιορισμοῦ αὐτῶν διὰ τῶν ἀγροτικῶν ἀπαλλοτριώσεων ὁ ἀγὼν μεταξὺ τῶν κτηνοτρόφων πρὸς ἀνεύρεσιν βοσκῆς καὶ δὴ τῆς χειμερινῆς ἐπροκάλει ὕψωσιν τῶν ἐνοικίων καὶ ταλαιπωρίαν καὶ φθορὰν τῶν ποιμνίων. Τὸ κκεδὸν τοῦτο σταματᾷ ὅπως ὀδεῖ. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἢ προστασία αὐτῆ πρὸς τοὺς κτηνοτρόφους, μολογόντι ἔρχεται ὀλίγον ἀργά, δὲν πρέπει νὰ προσκρούσῃ εἰς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῶν γεωργῶν.

Καὶ διὰ τοῦτο ὀρίζεται, ὅτι χάριν τῆς λελογισμένης καλλιεργείας καὶ

χάριν τῆς βοσκῆς τῶν ζώων τῶν καλλιεργητῶν, διαφυλάττεται ἢ ἀπαιτούμενη ὑπὲρ αὐτῶν ἔκτασις. Εἶνε λοιπὸν ζήτημα καλοῦ καὶ ἀμερολήπτου χειρισμοῦ ἢ ἐναρμόνισης τῶν συμφερόντων τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονηθῇ, ὅτι ἢ νομαδικὴ κτηνοτροφία διὰ τὴν χώραν μας, ὅπως καὶ δι' ἄλλας ὄρεινὰς χώρας, εἶνε ἀπαραίτητος. Διότι δι' αὐτῆς, μετακινουμένης, γίνεται ἢ ἐκμετάλλεσις τῶν ὄρεινῶν βοσκῶν τὸ θέρος. Αἱ βοσκαὶ αὗται θὰ ἔμενον νεκραί, ἂν δὲν ἤρχοντο ἀπὸ τὰ χειμᾶδιὰ τὸ καλοκαίρι τὰ νομαδικὰ ποίμνια, τὰ ὁποία, μὴ δυνάμενα νὰ παραμένουν τὸν χειμῶνα στὰ βουνά, δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξουν ἀνευ χειμερινῆς βοσκῆς. Ἡ χωρικὴ οἰκόσιτος κτηνοτροφία στὰ χωριά δὲν δύναται νὰ μετακινεῖται στὰ ὄρεινὰ μέρη. Οὕτε τὰ οἰκόσιτα ζῶα εἶνε ἐπιδεκτικὰ τοιαύτης μετακινήσεως, οὕτε ἢ ὀργάνωσις τῆς νομαδικῆς κτηνοτροφίας ὑπάρχει διὰ τὰ μεμονωμένα γιδοπρόβατα τῶν χωρικῶν. Ἀλλ' ἀσχετῶς πρὸς τὴν ἀποψιν ταύτην τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ὑπάρχει καὶ ἢ κοινωνικὴ ἀποψις. Οἱ νομάδες κτηνοτρόφοι, συντεταγμένοι εἰς πρωτογόνους ποιμενικοὺς συνεταιρισμοὺς, τὰ τσελιγγάτα, ἀποτελοῦν μίαν παραγωγικὴν, ἄκκιμον τάξιν 15.000 οἰκογενειῶν περίπου, ἢτοι περὶ τὰς 75.000 ψυχῶν, περὶ τῆς ὁποίας ἢ πολιτεία ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ, εἰς ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν ἢ πρόνοια αὐτῆς ἐπεκτείνεται εἰς ὄλας τὰς ἀγροτικὰς καὶ ἀστικὰς τάξεις.

Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι, ἤδη μετὰ τὸ θεσπιζόμενον ἐνοικιστάσιον τῶν βοσκῶν, θὰ συμπληρωθῶν αἱ γενόμενα ἤδη ἔρευνα καὶ μελέται διὰ τὴν ὀμαδικὴν ἢ σποραδικὴν ἀποκατάστασιν τῶν κτηνοτρόφων, εἰς τρόπον ὅστε ἐντὸς τῆς πενταετοῦς συναγματικῆς προθεσμίας, ληγούσης μετὰ διαιτησίαν, νὰ ὀλοκληρωθῇ ἢ προστασία. Θὰ πρέπη νὰ σταθμισθῶν συντόμως αἱ ἀνάγκαι τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας, ὡς καὶ ἢ ἀνάγκη προστασίας ὀρισμένων δασῶν, νὰ ὀπολογισθῶν αἱ διαθέσιμοι ἔκτασις καὶ ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν στοιχείων τούτων νὰ γίνῃ ἢ ὀριμάσασα πλέον ὡς ἀναγκαῖα κτηνοτροφικὴ ἀποκατάστασις.

ΑΛΕΞ. Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

Μία γενική άποψις τής Καστορίας.

Η ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Του καθηγητου τής γεωγραφίας κ. ΙΩΑΝ. ΣΑΡΡΗ

Υπάρχουν μαγευτικά πόλεις επί τής γής έκτισμένοι παρά ὄχθην λίμνης, ἡ ὁποία μετὰ τὰ ἤσυχα αὐτῆς ὕδατα καὶ τὰ πέριξ ὄρη προσδίδει θαυμασίαν τοπογραφικὴν εἰκόνα. Ἐξυμνοῦνται ἰδιαιτέρως αἱ παρά τὰς λίμνας τῶν Ἀλπεων, ἡ Γενεύη, ἡ Ζυρίχη, ἡ Λυκέρνη, ἡ Στρέζα. Ὑπάρχουν καὶ πόλεις ἐκτισμένοι ἐπὶ νησιδοῦ λίμνης, ὡς ἡ Λινδίου τῆς λίμνης Κωνσταντίας (τῆς Ἑλβετίας). Ἄλλ' οὐδεμία τούτων νομίζω δύναται κατὰ τὴν γραφικότητα νὰ παραδληθῆ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πόλιν Καστορίαν τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ νησιδοῦ τῆς ὁμωνύμου λίμνης (π. Ὄρεσιάδος). Ἡ νησίς αὕτη φέρει τὸν ὄρεινὸν χαρακτήρα τῶν Μακεδονικῶν ὄρεων καὶ εἶναι ἠνωμένη διὰ στενοῦ ἰσθμοῦ μετὰ τῆς ξηρᾶς προελθόντος ἐκ προσχώσεων τῶν βροχῶν.

Τὸ σχῆμα τῆς νησιδοῦ ὡς καὶ τῆς λίμνης ματαίως ἠθέλε τις ζητήσει νὰ ἀντιληφθῆ ἐκ γεωγραφικοῦ ἢ τοπογραφικοῦ χάρτου. Ὅχι διότι ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος αὐτῆς μεταβάλλεται κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς, ὅπως συμβαίνει εἰς ἄλλας καρστικὰς λίμνας τῆς Ἑλλάδος, ἢ τὰς ἐπιρρῦτους καὶ διαρρῦτους. Ἡ λίμνη τῆς Καστορίας δὲν εἶναι ἐξ ἐκεῖνων τῶν λιμνῶν τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, αἱ ὁποῖα, ἐλώδεις οὖσαι, οὐ μόνον κατέχουν πολύτιμον διὰ τὴν γεωργίαν ἑδαφικὴν ἔκτασιν ἀλλ' εἶναι καὶ πρὸς ἐνοὶ ἐλωδῶν πυρετῶν. Ἡ λίμνη αὕτη ἔχει σχῆμα

σταθερὸν ἐπιφανείας περὶ τὰ 25 τετραγ. χιλιομ. Τὸ μήκος αὐτῆς, 8 σχεδὸν χιλιομ., δὲν εἶναι ὅπως φαίνεται εἰς τὸν Αὐστριακὸν χάρτην ἐκ Δ. πρὸς Α., ἀλλ' ἐκ Β. πρὸς Ν., οὕτως ὥστε τὸ σχῆμα αὐτῆς ἐν τῷ χάρτι τῆς Μακεδονίας τοῦ Χρυσόχου εἶναι ἀκριβέστερον ἢ τὸ ἐν τῷ Αὐστριακῷ, ὃ ὁποῖος εἶναι ὑπὸ κλίμακα 1: 200.000. Ἡ λίμνη αὕτη εἶναι ἀπόρρητος δηλ. ἀχηματίζεται ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων, πηγάζοντων ἐπὶ τόπου, τὰ ὁποῖα ἐκρέουν ἐκ τῆς νοτίου ὄχθης καὶ σχηματίζουν ποτάμιον συμβάλλον κατωτέρω μετὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀλιάκμονος. Οὕτως ἡ ποσότης τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης διατηρεῖται πάντοτε σταθερά, ἔλη δὲ σχεδὸν ἐλλείπουν. Τὸ ὑγιεινὸν τοῦ κλίματος ὀφείλεται ἔτι καὶ ἐκ τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὁποῖον ἡ λίμνη εὐρίσκεται. Τὸ ἀπόλυτον αὐτῆς ὕψος εἶναι 687 μ., δηλ. κατὰ πολὺ ὑψηλότερον τῶν ἐξυμνουμένων λιμνῶν τῆς Ἑλβετίας καὶ ἴσον πρὸς τὸ ὕψος τῆς Λυχνίτιδος (Ἀχρίδος) λίμνης. Οὕτω τὸ κλίμα ἐμοιάζει πρὸς τὸ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, δηλ. κλίνει πρὸς τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ἠπειρωτικόν, εἰς τοιοῦτον δὲ κλίμα δὲν δύναται νὰ γεννηθῆ ἡ ἐλογοσία. Ἐνεκα

ἔτι τοῦ ψυχροῦ τούτου κλίματος συμβαίνει ὥστε κατὰ τοὺς ὄριμους χειμῶνας ἡ λίμνη νὰ παγώνη κατὰ τὰ ἀβαθῆ αὐτῆς μέρη.

Ἡ λίμνη διαπλέεται καὶ σήμερον ἀκόμη ὑπὸ μονοξύλων, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν εἴτε διὰ τὴν ἀλιεΐαν τῶν πεφημισμένων διὰ τὴν γεῦσιν ἰχθύων, εἴτε διὰ τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς πόλεως καὶ τοῦ χωρίου Μαυρόβου, κειμένου εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τῆς λίμνης.

Ἡ θέσις τῆς Καστορίας, καίτοι δὲν εἶναι πολὺ μακρὰν τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας, θεωρεῖται ἀπόκεντρος, ἐπειδὴ ἀποκλείεται ἀπὸ ταύτης διὰ τῆς ὑψηλῆς ὄροσειρᾶς

τοῦ ὄρους Βαρνούντος. Ἡ χαμηλότερα διάβασις, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ἡ ὁδὸς Καστορίας—Σόροβιτς εἶναι παρὰ τὸ χωρίον Κλεισοῦρα φθάνουσα εἰς ὕψος 1230 μ. Ἐπιῦψηλότερα εἶναι ἡ διάβασις τῆς μετὰ τὴν Καστορίας καὶ Φλωρίνης ὁδοῦ, διὰ τοῦ αὐτοῦ ὄρους, παρὰ τὸ χωρίον Πισοδέριον, εἰς ὕψος 1527 μ.

Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν τὴν συνέχειαν τῶν ἀτελιῶν καὶ τῶν σφαλμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ αὐστριακὸς χάρτης κατὰ τὰ ὕψη τοῦ μακροῦ τούτου ὄρους. Πολλοὶ κορυφαὶ τῶν ὄρεων καὶ ἀσχεῆνες μετὰ τῶν μνημονευθεισῶν διόδων εἶναι ὑψηλότεραι τῶν σημειουμένων ἐν τῷ χάρτι, ὡς καὶ θέσεις καὶ ὑψόμετρα χωρίων. Οὐδὲν μέρος τῆς Μακεδονίας καὶ ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως πρὸς τοὺς χάρτας τοὺς ὁποῖους ἔχομεν, ἔχει τοσαῦτα τοπογραφικὰ σφάλ-

Ἡ Καστορία ἀπὸ τὴν λίμνη.

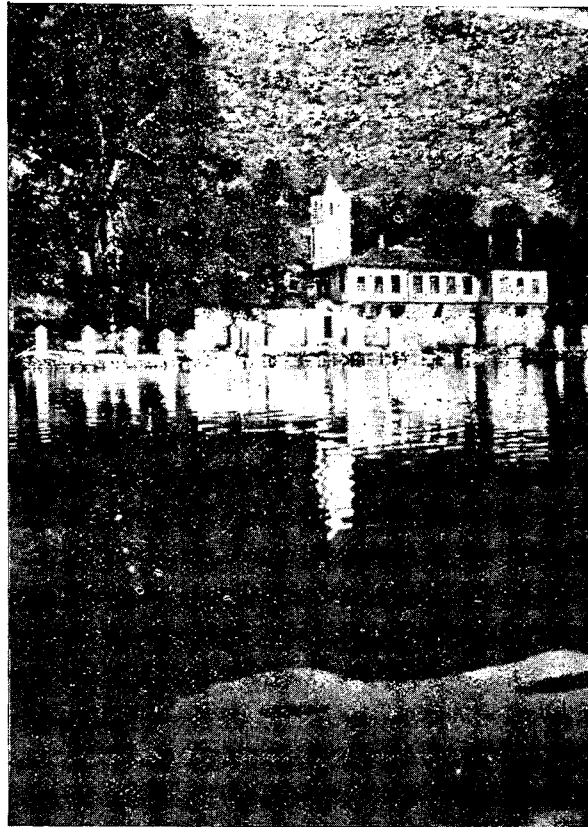
ματα, ὅσον ἡ περιφέρεια αὕτη τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας.

Ἔνεκα τῆς ἀποκέντρου αὐτῆς θέσεως τῆς Καστορίας, ἐλάχιστοι εἶνε οἱ περιηγηταὶ οἱ ὅποιοι διήλθον διὰ τῆς ἐκτάκτου αὐτῆς θέσεως. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν ἔχομεν καὶ ἀρκετὰς περὶ τῆς πόλεως ἱστορικὰς γνώσεις. Κατὰ τὴν νησίδα τῆς λίμνης ἐκτίσθη κατὰ τὸν Ε΄. π.Χ. αἰῶνα ἡ πόλις Κέλετρον, πρωτεύουσα τῶν Ὀρρεσῶν Βασιλείων. Ἡ λέξις αὕτη ἰσχυραμεῖ πρὸς τὸ κήλητρον, δηλαδὴ θέλετρον, ἐκ τοῦ ῥήματος κηλῶ (θέλω). Οὕτως ἡ ὀνομασία αὕτη ἀναποκρίνεται πρὸς τὰς φυσικὰς αὐτῆς καλλονάς. Τὸ Κέλετρον κατεστράφη μετὰ τὸ 200 π.Χ. (ἀγνωστον πότε ἀκριβῶς) καὶ κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐπὶ τῆς νησίδος καὶ παρὰ τὴν θέσιν τῆς πρώτης πόλεως ἡ Καστορία. Τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλήφθη πάλιν ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς, ἐκ τοῦ κάστρου (Καστρορία — Καστορία), διότι αὕτη ὀχυροῦται ὡς κάστρον ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης, τῶν βουνῶν καὶ τῶν οἰκοδομηθέντων ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ πύργων καὶ μεσοπυργίων. Ἄν ἐξαιρέσωμεν τὸν ἱστορικὸν Προκόπιον, ὁ ὅποιος μᾶς ἀναφέρει τὴν κτίσιν αὐτῆς, οὐδεὶς συγγραφεὺς ἀναφέρει τὴν Καστορίαν μέχρι τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος. Κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα φαίνεται ὅτι ὑπέκυψε μετὰ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Δυτ. Μακεδονίας εἰς τοὺς Βουλγάρους, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξωσιν αὐτῶν κατὰ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου περιήλθεν εἰς τὸ κράτος τῶν Βυζαντινῶν. Περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος (1350) διὰ συνθήκης περιήλθεν εἰς τὸν Κράλην τῆς Σερβίας, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀνεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκκλησιαστικῶς ἀναφέρονται τρεῖς Μητροπολίται ἀπὸ τοῦ 1στ' αἰῶνος, ὁ Ἰωάσαφ, ὁ Ἰερόθεος καὶ ὁ Διονύσιος ὁ Μαντούκας Μητροπολίτης, ὅστις ἦτο ἀνὴρ λόγιος σπουδά-

σας ἐν Ἰταλίᾳ τὴν θεολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

Ἡ γραφικότης τῆς θέσεως αὐτῆς καὶ αἱ καλλοναὶ τῆς πέριξ φύσεως ἐπόμενον ἦτο γὰρ ἐπιδράσουσιν εἰς τὸ καλλιτεχνικὸν αἶσθημα τῶν κατοίκων καὶ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν συναισθήματος. Ἡ Καστορία, καίτοι πόλις 8 χιλ. κατ., εἶναι ἡ πόλις τῶν 70 ἐκκλησιῶν. Ἐξήκοντα ἐξ αὐτῶν διατηροῦνται καλῶς. Εἶναι μὲν αἱ πλείσταί τούτων

Ἡ Μαυρώτισσα τῆς Καστορίας.

πολὸν μικραὶ, ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ μετρίου μεγέθους. Ὁ βυζαντινολόγος G. Miller θεωρεῖ τὰς ἐκκλησίας τῆς Καστορίας γραφικὰς (charmant) καὶ ἀνάγει αὐτὰς εἰς τὸν 11ον αἰῶνα. Παρ' ὅλην τὴν ἀπομεμακρυσμένην θέσιν αὐτῆς ἐξ ἄλλων πόλεων πρωτευουσῶν εἰς τὴν τέχνην καὶ ἐπισήμων μονῶν ἔχει τρεῖς καλλιτεχνικωτάτας βασιλικὰς, τῶν Ἀγ. Ἀναργύρων, τοῦ Ἀγ. Στεφάνου καὶ τῶν Ἀγ. Ταξιάρχων. Τοῦ γὰρ τῶν Ἀγ. Ἀναργύρων αἱ εἰκόνες διατηροῦνται, ὡς μὴ ἐπιχρισθεῖσαι. Θελκτικὴ καὶ χαριτωμένη εἶναι καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Ἁναγίας τῆς Κουβελίτσας.

Κατὰ στατιστικὸν πίνακα (τοῦ Brancogg) περὶ τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ ἐν ἔτει 1905 ἀναγράφεται ὡς πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἰς 4000 Ἕλληνας, 400 βουλγάρους καὶ 72 βλάχους. Ἀκριβεστέρα ὅμως φαίνεται ἡ ἐκθεσις περὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἡ δημοσιευθεῖσα εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Ἀστέρα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1885 (ἀριθ. 30 κ. ἑ.). Κατὰ ταύτην ἡ Καστορία ἦτο ἔδρα μητροπολίτου καὶ καίμακάμην.

Τὸ θέμα αὐτῆς (ἡ ἐπαρχία) ἐλέγετο Ποπὸλη, εἶχε δ' ἡ πόλις 9 χιλ. περίπου ψυχῶν, ὧν αἱ ἡμίσεις χριστιανοὶ Ἕλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ μωαμεθανοὶ, Ἰσραηλίται καὶ γύφτοι. Οἱ Ἕλληνες εἶχον Ἕλληνας σχολεῖον μετὰ γυμνασιακῆς τάξεως περιλαμβάνον 93 μαθητὰς, τὰ δ' ἄλλα ἱστορικὰ σχολεῖα εἶχον ὑπὲρ τοὺς 400. Ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα εἶχεν ἰδρύσει σχολεῖον, τὸ ὅποιον κατ' ὄνομα μόνον ὑπῆρχε, ἐλειτούργει δὲ κατὰ περιόδους μὲ 5—6 μαθητὰι.

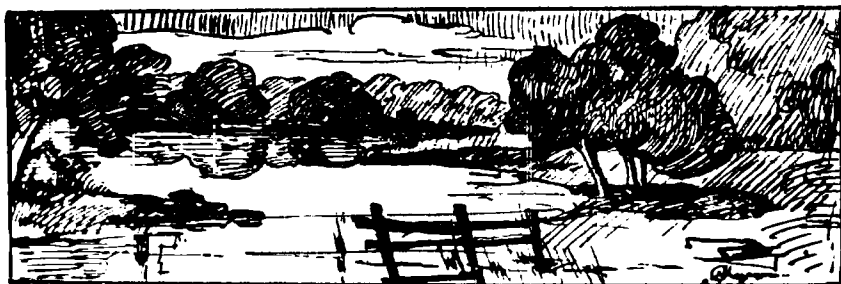
Ἡ τελευταία ἐπίσημος ἀπογραφή (τῷ 1920) ἀναγράφει ἐν τῇ Καστορίᾳ 1721 οἰκογενεῖας ἀριθμούσας 7247 κατοίκους. Εἶναι δὲ γνωστὴ ἡ καλλιτεχνικὴ ἐπιδεξιότης τῶν βιομηχάνων κατοίκων, ὅτινες μετὰ θαυμαστῆς ἐπιτηδειότητος κατασκευάζουν τὰς γούνας τῆς Καστορίας.

Περὶ τῆς Καστορίας ἐγράφησαν καὶ εἰς τὸ «Μακεδονικὸν ἡμερολόγιον» τοῦ 1908 (σ. 265). καὶ 1909 (σ. 288).

Ἡ καλλιτεχνικὴ αὕτη μόρφωσις τῶν κατοίκων ἐμφανιζομένη ἐκ τῶν μνημείων καὶ ἐν γένει ἐκ τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτῶν ἐπιδόσεως ἐξαρτᾶται βεβαίως ἐκ τῶν καλλωνῶν καὶ τῶν ζωηρῶν ἀντιθέσεων τῆς περιβαλλούσης αὐτοὺς φύσεως.

ΙΩ. ΣΑΡΡΗΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ
Τὰ γραφεῖα τῶν «Νέων Χωρῶν» μετεφέρθησαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεσῆος 12

Η ΛΕΥΚΑ

Τοῦ συνεργάτου μας γεωπόνου κ. ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΑΟΥΜ

«Ένας περιβολάρης θέλησε νὰ φράξῃ τὸ περιδῶλι του. Πρόχειρους εἶχε καὶ χρησιμοποίησε γιὰ πασσάλους, κλάδους Λεύκας. Δὲν ἄργησε ὅμως νὰ δῆ μὲ δυσάρεστο ἐκπληξῆ πὼς οἱ πάσσαλοι πέταξαν κλαράκια καὶ φύλλα. Κόβει τὰ κλαράκια, τοὺς ξεριζώνει καὶ τοὺς μπήζει ἀπ' τὴν ἀνάποδη, οἱ πάσσαλοι καὶ πάλιν πέταξαν κλαριά καὶ φύλλα. Ὁ περιβολάρης εὐκόλα δὲν ὑποχωροῦσε: Ἐνάγκασε τὰ κλαριά, ξεριζώσε τοὺς πασσάλους καὶ τοὺς ἔχωσε ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη. Οἱ πάσσαλοι καὶ πάλιν ριζώσανε καὶ δώσανε κλαριά καὶ φύλλα». Αὐτὴ εἶνε ἡ **Λεύκα**.

Ἐπειδὴ δὲ ἀναπτύσσεται καὶ σὲ μέρη ὅπου καμμιά ἄλλη ἐπικερδὴς καλλιέργεια ἢ δενδροφυτεία μπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ, συνιστᾶται ὅπως ἰδιαιτέρως ἢ φύτευσις Λευκῶν εἰς ἐδάφη ὑγρά, τῶν ὁποίων ἔτσι, ἐπὶ πλέον ἐν μέρει ἐπιτυγχάνομεν καὶ τὴν ἐξυγιάνσιν διὰ τῆς ἐξατμίσεως ἐκ τῶν φύλλων τῶν ἀρκετοῦ νεροῦ. Αἱ Λεύκες φυτεύονται εἴτε διὰ τοῦ σχηματισμοῦ μεγαλοπρεπῶν δενδροστοιχιῶν, εἴτε κατὰ μῆκος ὀχθῶν ποταμῶν εἴτε διὰ τὸ ξύλον των καὶ σπανίως καὶ διὰ τὰ φύλλα των, τὰ ὁποῖα τρώγουν εὐχαρίστως τὰ μυρμηκαστικὰ ἰδίως.

Τὸ ξύλο τῆς Λεύκας εἶναι ἄσπρο, μαλακόν, ἀρκετὰ ὁμοίμορφον, ἐνῶ ὅμως σὲ ξηρὸ περιβάλλον διατηρεῖται καλὰ, σὲ ὑγρὸ εὐκόλα καταστρέφεται, γι' αὐτὸ συνήθως τὰ ἀπὸ ξύλου Λεύκας ἐπιπλα ἐπενδύονται μὲ πλάκες ἄλλων ξύλων. Ἀπὸ ξύλου Λεύκας γίνονται καὶ σπέρτα, πολὺ δὲ χρησιμοποιεῖται καὶ ὡς πρώτη ὕλη διὰ τὴν κατασκευὴν χάρτου καὶ μάλιστα ἀρίστης ποιότητος.

Πολλὲς εἶναι αἱ ἐκτάσεις εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην ποὺ ἐνῶ τώρα εἶναι ἄγονοι καὶ μόνον

ἐστὶν ἐλογοσίας, θὰ μπορούσαν διὰ τῆς φυτεύσεως Λευκῶν καὶ προσοδοφόροι νὰ γίνουσι καὶ κάπως νὰ ἐξυγιάνθουν. Ἡ φύτευσις Λευκῶν ἀποτελεῖ ἀσφαλεστάτην κατάθεσιν κεφαλαίου μὲ τοὺς πλέον ἐπικερδεῖς ὄρους. Εἰς ὠρισμένα μέρη τῆ Β. Δ. Γαλιτίας, ἄλλοτε—ἴσως ἀκόμη καὶ τώρα—εἰς ὠρισμένα χωρία τοῦ κάμπου τῶν Σερρῶν, παρὰ τὸν Στρυμῶνα, κάθε πατέρας μὲν ἐγεννᾶτο κορίτσι, ἐφρόντιζε νὰ φυτεῖ ὠρισμένον ἀριθμὸν στρεμμάτων—ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποῖαν μπορούσε νὰ διαθέσῃ—μὲ Λεύκες, τὰς ὁποῖας προώριζε γιὰ προίκα τῆς νεογεννηθείσης κόρης του.

Ἀπ' ὅσα εἴπαμε στὴν ἀρχὴ καταλαβαίνουμε πόσον εὐκόλος εἶναι ὁ πολλαπλασιασμὸς τῆς Λεύκας. Διὰ νὰ ἔχωμεν ὅμως καλυτέρας ἀποδόσεις καὶ μεγαλύτερο κέρδος καλὰ εἶναι νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας καὶ τὰ ἑξῆς:

Αἱ Λεύκες εἶναι διαφόρων εἰδῶν. Περισσότερον συναντᾶται στὴν Ἑλλάδα ἢ ἄσπρη Λεύκα (Populus alba), κοινῶς Λεύκα καὶ ἢ μαύρη Λεύκα (Populus nigra), κοινῶς Καδάκι καὶ αἱ δύο δὲ κυρίως ὑπὸ τὴν πυραμοειδῆ μορφήν. Εἶναι φυτὰ δίαικα, δηλ. εἰς ἄλλο δένδρον εἶναι τὰ ἀρσενικά καὶ εἰς ἄλλο τὰ θηλυκὰ λουλούδια. Ἐπειδὴ δὲ ἀνθίζουν μετὰ τὸ 15ο ἔτος περίπου καὶ ἐπειδὴ ἡ σπορὰ συνήθως δὲν ἐπιτυγχάνει καλὰ, διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς Λεύκας χρησιμοποιοῦμεν μοσχεύματα.

Τὰ μοσχεύματα εἶναι κλαριά μονοετῆ—κατὰ προτίμησιν—ἢ διετῆ μήκους 0,30μ.—0,40μ. Ἐπειδὴ δὲ μὲ τὸν διὰ μοσχευμάτων πολλαπλασιασμὸν κληρονομοῦνται εἰς τὸ νέον φυτὸν ὅλα αἱ ἰδιότητες τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ, πρέπει αἱ Λεύκες ἀπ' τὰς ὁποῖες θὰ τὰ κόψουμε νὰ εἶναι

ὕγιεις, ζωηρές, καλοκαμωμένες καὶ ὄχι μεγάλης ἡλικίας, ἐπὶ πλέον δὲ, ἐὰν τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ φυτευθοῦν θὰ πρόκειται, νὰ χρησιμοποιεθῆ καὶ γιὰ βοσκή, νὰ εἶναι **ἀρσενικὲς,** γιὰ νὰ μὴ βγάζουν καρποὺς—σπόρους—οἱ ὁποῖοι ἐπειδὴ ἔχουν ἐπάνω τους σὰν μπαμπάκι ἐνοχλοῦν τὰ ζῶα τὰ ὁποῖα τυχὸν θὰ τοὺς κατέπιναν μαζί μὲ τὸ χόρτο.

Τὰ μοσχεύματα κόβονται μὲ μόλις πῆσουν τὰ φύλλα καὶ φυτεύονται, ἐὰν εἶνε **δυνατὸν τὸ φθινόπωρον,** ἄλλως κόβονται καὶ φυτεύονται **ἀρχὰς ἀνοιξέως** μὲ ἐπιτρέψῃ ὁ καιρὸς καὶ ἢ κατάστασις τοῦ ἐδάφους.

Ἡ φύτευσις γίνεται κατὰ δύο τρόπους: ἢ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ὀριστικὴν θέσιν ἢ πρῶτα σὲ φυτώριο καὶ μετὰ 2—3 ἔτη ὅταν καλὰ ριζώσουν καὶ ἀναπτυχθοῦν μεταφυτεύονται εἰς τὴν ὀριστικὴν θέσιν. Ὁ δεῦτερος τρόπος εἶναι προτιμώτερος ὅταν πρόκειται κυρίως νὰ φυτευθοῦν πολλὰς Λεύκες, γιὰτὶ ἔτσι στὰ πρῶτα χρόνια ποὺ θέλουν κάποια περιποίηση, δίδεται αὐτὴ εὐκολώτερα.

Κατὰ τὴν φύτευσιν εἰς τὴν ὀριστικὴν θέσιν πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι αἱ Λεύκες ἔχουν ἀνάγκη νὰ βλέπουν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τὸν ἥλιο, ἄλλως θὰ ἔχωμεν δένδρα καχεκτικὰ καὶ ἀνάπτουσιν εἰς ὕψος, εἰς βάρους τῆς εἰς πᾶχος ἀναπτύξεως, ἐπίσης καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των ἀρκετὴ ἔκτασις ἐδάφους ἥτοι 40—50 τετρ. μέτρα τὸ καθένα, ἐπομένως αἱ ἀποστάσεις φυτεύσεως θὰ εἶναι 6μ.×8μ. ἢ 7μ.×7μ. Ἐτσι θάχουμε 20 δένδρα κατὰ στρέμμα.

Ἐὰν ὅμως προτιμήσουμε νὰ ὀρίσουμε μικρότερες ἀποστάσεις δηλαδὴ 5μ.×5μ., καὶ τότε θάχουμε 40 δένδρα κατὰ στρέμμα, πρέπει τὸ 20ον ἔτος νὰ τὰ ἀραιώσουμε κόβοντας τὰ μισὰ δένδρα, τὸ 30ον ἔτος νὰ κόψουμε δεῦτερον ἀραιώμα κόβοντας τὰ μισὰ ἀπ' ὅσα ἔμειναν καὶ τὸ 40ον ἔτος θὰ κόψουμε τὰ τελευταῖα δένδρα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θάχουμε:

Τὸ 20ον ἔτος ἀπὸ 20 δένδρα περὶ τὰ 20 κ. μέτρα ξύλο πρὸς 150 δρχ. κατ' ἐλάχιστον δρχ. 3.000
Τὸ 30ον ἔτος ἀπὸ 10 δένδρα περὶ τὰ 22 κ. μέτρα ξύλο πρὸς 240 δρχ. κατ' ἐλάχιστον δρχ. 5.280
Τὸ 40ον ἔτος ἀπὸ 10

(Συνέχεια εἰς σελ. 176)

Η ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΣΤ'

Οἷτω ἐτερωμάτιση ἡ ὑπόθεσις αὕτη καὶ ἐπετράπη ἡ ὑλοτομία ὡς ἐπὶ δάσους ἰδιωτικοῦ, καίτοι οἱ τίτλοι ἀνέγραφον ἀγρούς, ὄχι λόγῳ τῆς ἰσχύος τυχόν τῶν βέηδων ἰδιοκτητῶν, οὔτε λόγῳ δωροδοκίας, οὔτε ἐξ αἰτίας τῆς χαλαρᾶς διοικήσεως τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ νομίμως, βάσει τῶν ἰσχυροῦσάν διατάξεων καὶ μετὰ ἐπιμελημένην καὶ ἐπίμονον ἐπὶ ὀλόκληρον σχεδὸν διετίαν βάσανον ὑφ' ὀλοκλήρου τῆς ἱεραρχίας τῶν ἀρμοδίων Τουρκικῶν Ἀρχῶν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ῥηθέντος Βυζυρικοῦ Διατάγματος καὶ διενέργειαν τῶν ἀπαιτούμενων διατυπώσεων, ὅπως ἐξακριβωθῆ, ἐάν τὸ δάσος, τοῦ ὁποίου ἐζητεῖτο ἡ ὑλοτομία ὡς ἐπὶ ἰδιωτικοῦ, περιλαμβάνετο πράγματι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν προσαγομένων τίτλων ἀγρῶν.

Ἐκ τῆς μνημονευθείσης ἀλληλογραφίας ἐλλείπει ἡ διαδικασία τοῦ καθορισμοῦ τοῦ πληρωτέου τέλους, ὡς ἀπήτει τὸ Διάταγμα καὶ τοῦτο διότι, ὡς προεῖπον, ἀπὸ τοῦ 1908 ἐφηρμόσθη καὶ ἐν Τουρκίᾳ ἡ φορολογία τῶν ἐξαγομένων προϊόντων ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ ἐπομένως ἐπερίτευε πᾶσα πραγματογνωμοσύνη πρὸς ἐξευρεσιν καὶ καθορισμὸν τοιούτους τέλους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνομεν ἀδιστάκτως, ὅτι αἱ προβαλλόμεναι ἀξιώσεις πρὸς ἐξουσίαν δασῶν, βάσει τίτλων τοῦ Κτηματολογίου ἀναγραφόντων βοσκὴν ἢ ἀγρὸν ὡς εἶδος ἰδιοκτησίας, ἦσαν ἰσχυραὶ καὶ ἐγκυροὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ ἐθεωροῦντο ὡς τοιαῦτα ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Διοικήσεως, ἥρκει μόνον νὰ περιλαμβάνεται ἡ ἀξιουμένη δασικὴ ἔκτασις ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν τοιούτων τίτλων.

Τοῦτο ἐξηκριβότο προηγουμένως δι' ἐδικῶν ἐπιτροπῶν, μεθ' ὃ καὶ ἀναγνωρίζομένης τῆς ἰδιοκτησίας, ἐπετρέπετο ἡ ἐν αὐτῇ ὑλοτομία ὡς ἐπὶ δάσους ἰδιωτικοῦ. Δηλαδή ἐγένετο, ὅτι καὶ διὰ τὰ δάση, τὰ ἐξουσιαζόμενα διὰ τίτλων, ἀναγραφόντων δάσος ὡς εἶδος ἰδιοκτησίας, διότι καὶ διὰ τὰς τοιαύτας ἐκτάσεις, ὅταν διὰ πρῶτην φορὰν ἐζητεῖτο ἀδεία ὑλοτομίας, ἐγένετο προηγουμένως, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ἐφαρμογὴ τῶν τίτλων καὶ ἐπετρέπετο φυσικὰ ὑλοτομία ὡς ἐπὶ

Τοῦ κ. Ι. ΚΟΚΚΙΝΗ, τ. Γεν. Διευθυντοῦ τῶν Δασῶν παρὰ τῷ Ὑπουργ. Γεωργίας

δάσους ἰδιωτικοῦ μόνον ἐπὶ τῶν δασικῶν ἐκτασεων, τῶν περιλαμβανομένων ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν τίτλων.

Γενικῶς ἐπομένως ἀπαντες οἱ τίτλοι, εἴτε δάσος, εἴτε βοσκὴν, εἴτε ἀγρὸν ἀναγράφουσιν, ὡς εἶδος ἰδιοκτησίας, ἐφόσον εἶναι γνήσιοι, εἶναι καὶ ἐγκυροὶ καὶ ἰσχυροὶ πρὸς ἐξουσίαν δάσους, ἀρκεῖ νὰ ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ἀξιουμένων δασικῶν ἐκτασεων.

Κατὰ ταῦτα ἡ Ὑπηρεσία τῶν Δασῶν καὶ το Διοικητικὸν Λικαστήριον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας τὰ διαφιλονικούμενα δάση τῶν Νέων Χωρῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἰδιοκτῆται τὰ δικαιώματά των στήριζον ἐπὶ τίτλων βοσκῶν ἢ ἀγρῶν, ἐφόσον ἀποδεικνύεται δι' ἐγγράφων, ὅτι ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐνηργήθησαν αἱ διατυπώσεις τοῦ Βυζυρικοῦ Διατάγματος τῆς 23 Μουχαρέμ τοῦ 1293 καὶ ἐφαρμοζόμενον τῶν τίτλων, ἀνεγνωρίσθη ἡ ἰδιοκτησία, ἐπιτραπέισις τῆς ὑλοτομίας ὡς ἐπὶ δάσους ἰδιωτικοῦ, ἢ ἐφ' ὅσον τεκμαίρεται, εἴτε ἐξ ἐγγράφων, ἀδειῶν π.χ. ὑλοτομίας ἢ ἐγγράφων τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν, εἴτε ἐξ ἐγγράφων, ἀδειῶν π.χ. ὑλοτομίας ἢ ἐγγράφων τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν, εἴτε ἐκ πληθῶς μαρτυρικῶν καταθέσεων, ὅτι ἐφηρμόσθη τὸ Βυζυρικὸν Διάταγμα ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἢ Ἑλληνικῇ Διοίκεισι, λέγω, τὰ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις τελοῦντα διαφιλονικούμενα δάση τῶν Νέων Χωρῶν ὀφείλει ν' ἀναγνωρίζῃ ἰδιωτικὰ ἀσέτως πρὸς τὸ εἶδος ἰδιοκτησίας τῶν τίτλων.

Ἐγὼ μάλιστα προβαίνομι εἰ περαιτέρω καὶ δέχομαι, ὅτι ἡ Ἑλληνικῇ Διοίκεισι ὀφείλει ν' ἀναγνωρίσῃ ἰδιωτικὰ καὶ ἐκεῖνα τὰ δάση, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ μὲν ῥῶδεν ἀποδεικτικὸν στοιχεῖον προσάγεται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας τοῦ Βυζυρικοῦ Διατάγματος, ἀλλὰ βεβαίως οὐταὶ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων δασικῶν ὀργάνων, ὅτι οἱ προσαγομένοι τίτλοι βοσκῶν ἢ ἀγρῶν ἐφαρμόζουσιν ἐπὶ τῆς ἀξιουμένης δασικῆς ἐκτάσεως. Καὶ τοῦτο, διότι ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς διὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον, δὲν ἐζητήθη καὶ δὲν ἐνηργήθησαν αἱ διατυπώσεις τοῦ Διατάγματος ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Ὑπάρχουσι δάση ὄρεινά καὶ λίαν ἀπομακρυσμένα ἀπὸ τῶν κέντρων καταναλώσεως ἢ τῶν διαμέσων τόπων συγκεντρώσεως πρὸς περαιτέρω μεταφορὰν (σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἢ παραλίας), ὡς π.χ. δάση τινὰ τῆς Καρατζόβης ἢ τῆς Φλωρίνης, τῶν ὁποίων ἡ ἐκμετάλλευσις ἀπέβαινε διὰ τοῦτο ἀσύμφορος προπολεμικῶς καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶχε ζητηθῆ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Βυζυρικοῦ Διατάγματος. Καὶ πράγματι πρὸ τοῦ Ἐυρωπαϊκοῦ πολέμου ἡ ἀνθρακοποιία δὲν ἀπέβαινεν ἐπικερδῆς καὶ δὲν ἐνηργεῖτο ἐπὶ δασῶν, εὐρισκομένων εἰς ἀπόστασιν ἀνωτέραν τῶν 3 ἢ 4 τὸ πολὺ ὠρῶν ἀπὸ τῶν κέντρων καταναλώσεως ἢ τῶν διαμέσων τόπων συγκεντρώσεως, ἐνφ' μεταπολεμικῶς εἴτε λόγῳ ὑπερτιμῆσεως εἴτε λόγῳ νέων ὁδῶν συγκοινωνίας ἡ ἐκμετάλλευσις καθίσταται δυνατὴ καὶ συμφέρουσα καὶ τῶν δασῶν τῶν εὐρισκομένων εἰς ἀπόστασιν διπλασίαν, ἢν μὴ καὶ πλεόν.

Δὲν ἐπεται συνεπῶς, ὅτι αἱ ἐπὶ τίτλων βοσκῶν ἢ ἀγρῶν στήριζόμεναι ἀξιώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν δασῶν, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἀποδεικνύεται ἡ τεκμαίρεται, ὅτι ἐφηρμόσθη τὸ Διάταγμα ἐπὶ Τουρκοκρατίας, πρέπει ν' ἀπορρίπτονται ἀσζητητεῖ, ἀλλὰ διὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ Ὑπηρεσία τῶν δασῶν ὀφείλει νὰ διατάσῃ ἐφαρμογὴν τῶν τίτλων καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ὑλοτομίαν ὡς ἐπὶ δάσους ἰδιωτικοῦ ἐπὶ τῶν δασικῶν ἐκτασεων ἐκεῖνων, διὰ τὰς ὁποίας ἀποδεικνύεται ὅτι περιλαμβάνονται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν τίτλων. Τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ ἀπόλυτον δίκαιον.

Ἐννοεῖται, ὅτι τὰ δασικὰ ὄργανα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιφορτισθῶσι μὲ τὴν τοιαύτην ἐφαρμογὴν, ὀφείλουσι νὰ προβαίνωσιν ὄχι ἐπιπολαιῶς, ἀλλὰ μετὰ περισκέψεως καὶ ἐπιμονῆς πρὸς ἐξακριβίωσιν τῆς ἀληθείας, καθόσον τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἔργον ευχερές. Λόγῳ τοῦ διαφρεύσαντος μακροῦ χρόνου πολλὰ ὀνόματα θέσεων καὶ ὁρίων ἢ δὲν ἀνευρίσκονται παντελῶς, ἢ ἀναφέρονται σήμερον ἢ λλοιωμένα, ἐνφ' ἀφ' ἑτέρου οἱ Τουρκικοὶ τίτλοι εἶναι, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὸ πλεῖστον ἢ ἀτελεῖς καὶ ἀσφαφεῖς ἢ ἐσφαλμένως προσανατολισμένοι. Πολλὰ συχνὰ τὰ βόρρεια ὄρια τῶν τίτλων εὐρίσκονται ἐν τῇ πραγματικότητι εἰς τὸ ἀντίθετον σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος καὶ ἀντιθέτως, ἐνφ' ἄλλοι τίτλοι ἀναγράφουσιν ὡς ὄρια ὄχι ὀρισμένως φυσικὰς ἢ τεχνητὰς γραμμὰς ἢ γνωστὰ σημεῖα, ἀλλὰ πλειστάκις «γαίας τοῦ ἰδίου», δι' ὃ καὶ καθίσταται τελείως ἀδύνατος ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνεύρεσις τῆς ἀντιστοίχου ἐκτάσεως τοῦ τίτλου. Διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπιμελημένη ἔρευνα, ἥτις δέον νὸ ἐνισχυθῆ καὶ δι' ἄλλων στοιχείων, σχεδίου, μαρτυρικῶν καταθέσεων, κ. λ. πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἀπονομῆν τοῦ δικαίου.

Τέλος ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 68 τοῦ Νόμου περὶ γαιῶν, τοῦτο δέον νὰ ἐφαρμόζηται μόνον ἐπὶ τῶν ἐκτάσεων ἐκεῖνων, διὰ τὰς ὁποίας ἀποδεικνύεται ἀναμφισβήτητος, ὅτι αὐταὶ ὄχι διότι τὸ λέγουσιν οἱ τίτλοι, ἀλλὰ διότι ἐπὶ ἐπιπέδῳ ἢ ἡπίως κεκλιμένῳ καὶ καταλήλων πρὸς γεωργικὴν καλλιέργειαν ἐδαφῶν εὐρισκόμεναι, πράγματι ὑπῆρξαν ἀγροὶ καὶ, ἐγκαταλειφθεῖσαι ἀδικαιολογητῶς καὶ ἄνευ νομίμων λόγων, οὗς ἀ-

παριθμεί ο Νόμος περί γαιών, ακαλλιεργητοί, έδασώθησαν κατά τὰ τελευταία πρὸ τοῦ 1912 ἔτη. Καὶ διὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῶν δασικῶν ὀργάνων ἀπαιτεῖται μεγίστη προσοχὴ κατὰ τὴν ἐρευναν τοῦ ζητήματος, καθόσον ὁ διαφρεύσας χρόνος πολλὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα ἐξηφάνισε καὶ ἐπομένως δὲν δύναται τις εὐχερῶς ν' ἀποφανθῆ μετὰ πεποιθήσεως διὰ τὰς ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐγκαταλειφθείσας γεωργικὰς ἐκτάσεις.

Οὕτω οἱ μὲν τίτλοι βοσκῶν εἶναι ἔγκυροι καὶ ἰσχυροὶ πρὸς ἐξουσίαισι δασῶν, εὐρισκομένων ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν τίτλων, οἱ δὲ ἀγρῶν καὶ ἐφόσον αἱ ἀντίστοιχοι ἐκτάσεις δὲν ὑπῆρξαν ἢ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπῆρξαν ἀγροὶ καλλιεργούμενοι.

ΙΩΑΝ. ΚΟΚΚΙΝΗΣ

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ

ΣΠ. ΣΚΑΠΕΡΔΑ

ΚΑΙ

Π. ΜΠΑΚΑΛΗ

ΟΔΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 8

ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ

ΕΙΣ ΤΑ

ΕΠΑΝΩΦΟΡΙΑ

Ἡ ἀποστολὴ τῶν φύλλων τῶν

“ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ,”

γίνεται τακτικὰ καὶ

μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν.

Ὅσοι ἐκ τῶν κ.κ. Συνδρομητῶν μας

δὲν τὰς λαμβάνουν νὰ μᾶς γράφουν ἀ-

μέσως διὰ νὰ ἐφιστώμεν τὴν προσοχὴν

τῶν ἀρμοδίων.

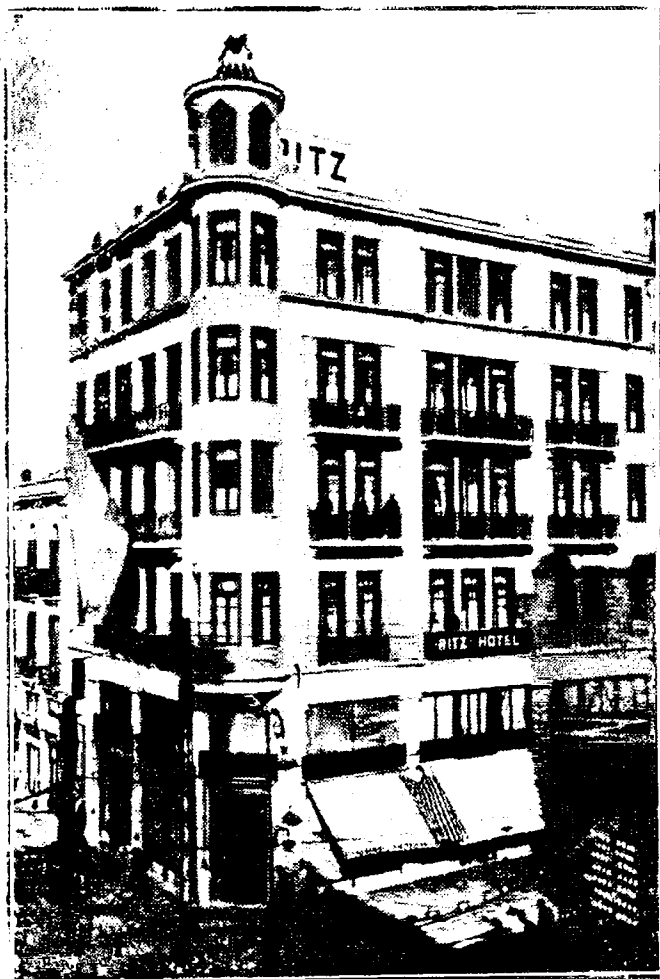
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΡΙΤΖ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Πλατεῖα Ἐλευθερίας — Παρὰ τὴν Προκουμαίαν

Διευθύνται. ΑΔΕΛΦΟΙ Δ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Τελεφ. 13.05

Καινούργης πολυτελῆς ἐπίπλωσις

Δωμάτια εὐάερα, εὐήλια, μετὰ λουτροῦ

Θερμὸν καὶ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς κάθε δωμάτιον

Κεντρικὴ θέρμανσις

Ἄσανσέρ

Θέσις κεντρικὴ

Ἑπιμετεία προθύμου

Αὐτὰ εἶναι τὰ προσόντα τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ξενοδοχείου τῆς Θεσσαλονίκης.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡ εὐτυχία τῆς ἐκθέσεως τῆς Θεσσαλονίκης

Μὲ ἀνέκφραστον χαρὰν χαιροῦμεν τὴν ἡμετέραν διεθνή ἔκθεσιν τῆς Θεσσαλονίκης συγκαίρομεν δὲ ἰδιαίτερος ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐμόχθησαν διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῆς.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον μᾶς ἐνθουσιάζει ἰδιαίτερος εἶνε ἡ ὁμόφωνος γνώμη τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου, ὃ ὅποιος ὄχι μόνον ἐξαιρεῖ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν ἐν γένει σημασίαν τῆς ἐκθέσεως τῆς ὀργανουμένης κατ' ἔτος εἰς τὴν Μακεδονικὴν Μητροπόλιν ἀλλὰ καὶ συνιστᾷ τὴν ὑποστηρικτὴν αὐτῆς μετοχὴν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον καὶ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν.

Ἡ ἀναγνώρισις τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τῆς Θεσσαλονίκης ἐδραίωνει περισσότερο τὴν πεποίθησίν μας ὅτι ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ μάλλον ἐνδεδειγμένη διὰ τὴν ἐπίδειξιν τῆς θετικῆς Ἑλληνικῆς δραστηριότητος καὶ τονῶναι τὴν ὀργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν προσπάθειάν τῆς διὰ τὴν καλύτεραν ὀργάνωσιν τῶν μελλοντικῶν ἐκθέσεων.

Ἡ Βαλκανικὴ Διάσκεψις

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀρχίζει τὰς ἐργασίας του μὲ τὰς εὐχὰς ὅλων τῶν φίλων τῆς εἰρήνης τὸ πρῶτον συνέδριον τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Εὐτυχῶς κατενοήθη ἡ σημασία τῆς διασκέψεως αὐτῆς καὶ ἔσπευσαν ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα κράτη νὰ καταρτίσουν ἐπιτροπὰς, αἱ ὅποια μετ' ὀλίγας ἡμέρας θ' ἀρχίσουν νὰ καταφθάνουν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Καίτοι πολλὰ ἀκανθώδη ζητήματα θὰ θιγῶν κατὰ τὴν διάσκεψιν αὐτὴν, ἐν τούτοις μὲ αἰσιοδοξίαν προσβλέπομεν εἰς τὴν πρῶτην ἐπαφὴν τῶν Βαλκανικῶν λαῶν, οἱ ὅποιοι πρόκειται νὰ συζητήσουν ζητήματα οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ ἀναφερόμενα πρὸ παντὸς εἰς τὴν Χερσονήσῳ των.

Εὐχόμεθα ἡ σύνασις καὶ ἡ μετριοπάθεια νὰ πρυτανεύσῃ κατὰ τὰς συζητήσεις αὐτάς, αἱ ὅποια νὰ καταλήξουν ἐπ' ἀγαθῶ τῶν ἀπὸ ἐτῶν ἀνησυχῶν Βαλκανικῶν λαῶν.

Ἡ Νάουσσα καὶ Ἐκατονταετηρίς μας

Κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα, πού καθήρτισεν ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκατονταετηρίδος ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ὀκτωβρίου πρόκειται νὰ λάβουν χώραν καὶ εἰς τὴν Νάουσσαν, τὸ Μεσολόγγι τῆς βορείου Ἑλλάδος, ἑορταὶ πανηγυρικαί.

Καὶ αἱ μὲν λεπτομέρειαι τῶν ἐορτῶν εἶνε ἔργον τῆς ἐκεί τοπικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὅποια πιστεύομεν, ὅτι θὰ φανῆ ἀνταξία τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως, τῆς περιστάσεως καὶ τῶν προσδοκίων τῶν κατοίκων τῆς Νάουσης.

Ἡμεῖς ὁμοῦ ἀπὸ τῶν γραμμῶν αὐτῶν θὰ ἠθέλαμεν νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν τοπικὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἐνεργήσῃ καταλλήλως ὥστε εἰς τὴν ἐορτὴν νὰ παραστῶσι ἐκτὸς τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ἐπίσης σκόπιμον θεωροῦμεν νὰ προβῇ ὁ δῆμος ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν κοπὴν εἰδικῶν ἀναμνηστικῶν μεταλλείων μὲ παραστάσεις ἱστορικῶν τοπικῶν.

Εἶνε πράγματα πού γίνονται. Χρειαίεται μόνον ὀλίγη καλὴ διάθεσις, τὴν ὅποιαν δὲν ἀρνούμεθα εἰς τοὺς εὐγενεῖς καὶ καλοὺς Ναουσσαίους.

Τὸ ἱστορικὸν ἤμικρον

Συμφωνοῦμεν πληρέστατα μὲ τὴν πρότασιν τοῦ συνεργάτου μας κ. Ἀντ. Κεραμοπούλου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν ὅποιαν διατυπῶναι εἰς τὸ β'. μέρος τοῦ ἀρθροῦ του, πού δημοσιεύομεν σήμερον. Πρέπει νὰ ἐνδιαφεροῦμεν ὅλοι διὰ τὴν περισυλλογὴν κάθε ἱστορικοῦ στοιχείου, τὸ ὅποιον θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας.

Εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἴμεθα πάρα πολὺ καθυστερημένοι, κινδυνεύομεν δὲ νὰ ἀπολέσωμεν λόφῳ τῆς ἀδιαφορίας μας κάθε τι πού θὰ ἠμποροῦσε νὰ διαφωτισθῇ τὸν μελλοντικὸν ἐρευνητὴν τῆς ἱστορίας μας εἰς πολλὰ σημεία.

Γραπτὰ μνημεῖα ἐλάχιστα σώζονται. Δὲν μᾶς μένει παρὰ ἡ συγκέντρωσις τῶν παραδόσεων καὶ τῶν προσωπικῶν ἀναμνήσεων καὶ αὐτὰ πρέπει νὰ περισυλλεγῶν μὲ κάθε θυσίαν.

Οἱ Ἀλβανοὶ καὶ ἡμεῖς

Μόνον ὡς παραληρηρήματα ἠμπορεῖ νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς ὅσα τελευταίως γράφονται εἰς τὰς Ἀλβανικὰς ἐφημερίδας, αἱ ὅποια κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλάχιστο ἐξυπηρετοῦν τὴν προσπάθειαν ἐκείνων, ὅποιοι ἐργάζονται μὲ τὸσον ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν προσέγγισιν τῶν Βαλκανικῶν λαῶν.

Βέβαια δικαίωμα τῶν εἶνε νὰ ὀνειρεῦνται καὶ νὰ γράφουν ὅσα γράφουν, ἀλλὰ τοῦτο ἀσφαλῶς εἰς βάρος των εἶνε. Ἡ ὑπαρξίς ἐν Ἑλλάδι συλλόγων ἢ ὀργανώσεων ἀτόμων καταγομένων ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἡπειρον δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀπαγορευθῇ, ἢ δὲ διαμαρτυρία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ὅταν καταδικάζονται ἀδίκως καὶ κρίνονται ἀδικαιολογητῶς εἰς τὰς φυλακὰς συμπατριωτῶν των εἶνε δικαιοσύνη.

Ἐκεῖνο πού ἡμεῖς τονίζομεν καὶ εὐχόμεθα εἶνε τοῦτο. Ἐστω καὶ ἀργὰ νὰ κατονηθῇ ἀπὸ τοὺς γείτονάς μας τὸ συμφέρον των τῆς φιλικῆς συμβιώσεως καὶ τῆς στενωτέρας οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς μας συνεργασίας.

Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

Αἱ «Νεαὶ Χῶραι» εἶνε εὐτυχεῖς διότι συνέβαλαν καὶ αὐταὶ διὰ τῆς ἀρθρογραφίας τῶν ἐκλεκτῶν συνεργατῶν των εἰς τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς νομικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαίτερος καὶ ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις περὶ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν τῆς ἱατρικῆς, φαρμακευτικῆς καὶ ἄλλων τινῶν σχολῶν. ἀναλόγως τῶν τεχνικῶν μέσων καὶ τῆς δυναμικότητος, τὰ ὅποια διαθέτουν τὰ Πανεπιστήμια μας. Ἦτο πλέον καιρὸς νὰ ληφθῇ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἢ ὅποια ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνελευθερά διότι περιορίζει τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων πού θέλουν νὰ μορφωθοῦν εἶνε ἐν τούτοις λογικὴ καὶ ἀπαραίτητος διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν ἐπὶ τέλους ἐπιστήμονας.

Καὶ τὸ ἀσυνήθιστον ἀπὸ τὴν θράκην.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν, πού μᾶς ἔφερε τὸ ταχυδρομεῖον πρὸ ἡμερῶν ἦτο καὶ μία τοῦ ταχυδρομεῖου Διδυμοτείου. Ἀπευθύνεται πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν «Νέων Χωρῶν», εἰς τὴν ὅποιαν παρέχει πληροφορίας χρησίμους διὰ τὴν διεκπεραίωσιν τοῦ φύλλου, διὰ τὴν καλύτεραν καὶ ταχύτεραν ἀποστολὴν τῆς ἐπιθεωρησέως μας εἰς πολλοὺς συνδρομητὰς χωριῶν τῆς περιφερείας αὐτῆς, πού ὑπάρχονται ὁμοῦ εἰς ἄλλα γειτονικά ταχυδρομεῖα.

Τὸ πρῶτον μᾶς ἐξέπληξεν —δὲν διστάζομεν νὰ τὸ διακηρύξωμεν— καὶ μᾶς ἐφόνηκε σὰν παραφροσὶα εἰς τὴν μεγάλην σύγχρονον ἀκαταστασίαν καὶ τὸν ὄχαδερφισμόν πού μᾶς παραδέρνει.

Τὸν διευθυντὴν καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ Ταχυδρομεῖου Διδυμοτείου τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀγνοοῦμεν, τοὺς συγκαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον πού διεκινῶν διὰ τὴν καλὴν ἐξυπηρετήσιν τοῦ κοινού, τὸν δὲ Ὑπουργὸν κ. Κακουλίδην, γεν. διοικητὴν Θράκης καὶ τὸν κ. Πενθεροδάκην, γεν. διευθυντὴν τῶν Τ.Τ.Τ. τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας παρακαλοῦμεν νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τοὺς καλοὺς καὶ εὐσυνειδήτους αὐτοὺς ὑπαλλήλους.

Ο ΝΟΤΙΟΣΛΑΥΙΚΟΣ ΟΡΙΖΩΝ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪ'ΑΝ

Του έν Βελιγραδίω συνεργάτου μας κ. Κ. ΚΡΟΤΣΗ

«Η Ένωσις τών Νοτιοσλαύων Διδασκάλων» έώρτασε κατ' αὐτάς μέ πανηγυρικούς λόγους καί γεύματα τήν πρώτην δεκαετίαν τής εθνικής καί μορφωτικής δράσεώς της καί γενικώτερον, τήν πρώτην δεκαετίαν τής γιουγκοσλαυϊκής εκπαιδεύσεως. Μίαν δεκαετίαν μεταρρυθμιστικής έργασίας συστηματικής κατά τὸ διάστημα, τής οποίας έγεννήθη, από τὸ εκπαιδευτικὸν χάος καί τήν σύγχυσι, τήν οποίαν έκληρονόμησεν ή χώρα από τὸν Μεγάλον Πόλεμον, ή νέα γιουγκοσλαυϊκή εκπαιδευτική ὀργάνωσις, συγχρονισμένη, προσδευτική. Τὸ ζήτημα τής κατωτέρας καί μέσης κυρίως εκπαιδεύσεως ήτο ἀσφαλῶς τὸ ἀκωνθωδέστερον ἐξ ὅσων ἐκλήθη νά λύσῃ τὸ νεοσύστατον γειτονικὸν βασίλειον. Αἱ γνωσταί πολιτικά περιπέτειαί του ἐπεβράδυναν καί ἐν πολλοῖς ἀνεχαίτησαν κάθε σοβαρὰν νομοθετικὴν έργασίαν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τής δημοσίας εκπαιδεύσεως. Μόλις τὸν Δεκέμβριον 1929 ἐθεσπίσθη διὰ βασιλικοῦ οὐκαζίου ὁ νέος νόμος περὶ κατωτέρας καί μέσης εκπαιδεύσεως, ἐνιαίας δι' ὅλας τὰς ἐπαρχίας τής Νοτιοσλαυϊας. Μετὰ τὰς καταπληκτικὰς προσόδους εἰς τὸ πεδίον τής δημοσίας ὑγιεινῆς ἐσημείωσεν ή γείτων καί φίλη χώρα τὰς μεγαλυτέρας ἀσφαλῶς ἐπιτυχίας εἰς τήν δημοσίαν εκπαιδεύσιν.

Τήν ἐπομένην τής συστάσεως τής Νοτιοσλαυϊας ἴσχυον καί ἐξηκολούθησαν νά παραμένουν ἐν ἰσχύϊ μέχρις ἐσχάτως, πέντε διάφοροι εκπαιδευτικά νομοθεσίαί καί ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα εκπαιδευτικά συστήματα ὑπαγορευθέντα ὑπὸ τῶν διαφόρων πολιτικῶν ροπῶν τής παλαιᾶς Δυναδικῆς Μοναρχίας. Χάριν περιεργείας ἀναφέρομεν ὅτι ἐν Σλοβενίᾳ εὑρίσκοντο ἐν χρῆσει τελευταίως ἀκόμη ἀλφαθητάρια μέ τήν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτους Φραγκίσκου Ἰωσήφ καί ἐδίδετο εἰς τοὺς μαθητάς ὡς θέμα: πῶς ν' ἀγωνίζομαι δημοσίως ἐναντίον τῶν Βλάχων!

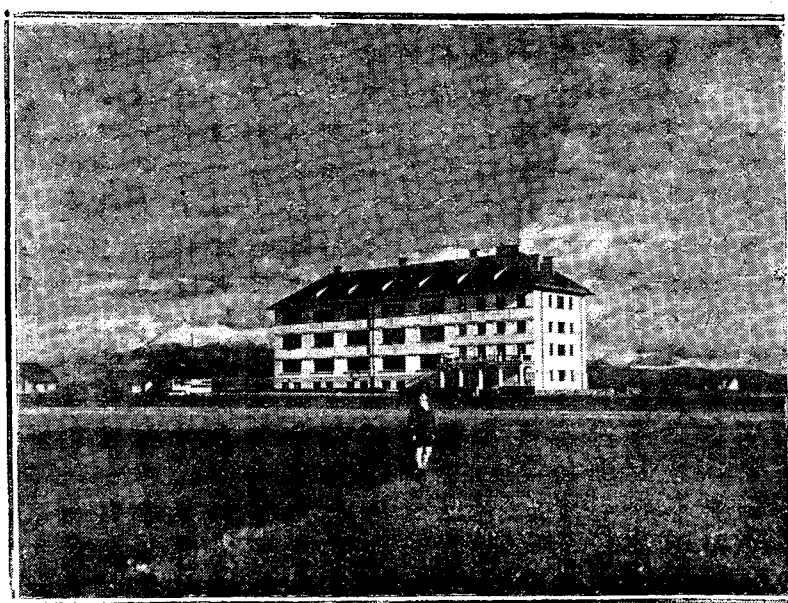
Ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1924-1925 εἰσήχθη δοκιμαστικῶς ἐνιαίον πρόγραμμα διδασκαλίας δι' ἅπαντα τὰ δημοτικά σχολεῖα τοῦ κράτους. Ἡ πρώτη αὕτη προσπάθεια πρὸς ἐνοποίησιν τής εκπαιδεύσεως προσέκρουσεν εἰς σοβαρὰς δυσχερείας προερχομένας τόσο ἀπὸ τὸ ὕψι-

στάμενον μωσαϊκὸν τῶν σχολικῶν ὀργανισμῶν, ὅσον καί ἀπὸ τὰς διαφόρους τοπικάς συνθήκας. Ἀλλὰ μόλις ἀπὸ τὸ ἀρχόμενον σχολικὸν ἔτος 1930-31, κατόπιν τής εκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως θὰ καταστῇ δυνατὴ ή ἐφαρμογή τοῦ μέτρου τούτου μέ περισσοτέρας πιθανότητας ἐπιτυχίας.

Ἐν ἀπὸ τὰ πρώτα καί κυριώτερα μέτρα τής Νοτιοσλαυϊας πρὸς ἐξάλειψιν τῶν συνεπειῶν τής ξενικῆς εκπαιδευτικῆς πολιτικῆς ὑπήρξεν ή ἐθνικοποίησις τής κατωτέρας καί μέσης εκπαιδεύσεως. Τὸ ἕλον εκπαιδευτικὸν σύστημα ἐτέθη ἐπὶ ἐθνικῶν γιουγκοσλαυϊκῶν βάσεων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰσήχθη εἰς τὰς νεοκτηθείσας ἐπαρχίας ή διδασκαλία τής ἐθνικῆς τῶν Σλαύων ἱστορίας καί λαογραφίας, τής γιουγκοσλαυϊκῆς γραμματολογίας καί τῶν ἐθνικῶν λαϊκῶν ᾠσμάτων. Διὰ τήν Σλοβενίαν ἐθεσπίσθη ἀντὶ τής μέχρι τοῦδε γερμανικῆς, ή σερβοκροατικῆ ὡς ὑποχρεωτικῆς.

Πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐξάλειψιν τής μακροχρονίου ξενικῆς πνευματικῆς ἐπιδράσεως καί πρὸς διάδοσιν ἐνιαίου γιουγκοσλαυϊκοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος ἐλήφθησαν καί πολὺ γενικώτερα μέτρα. Τὸ ὑπουργεῖον Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐγκαινίασε μέχρι σήμερον 3.723 σειρὰς παραδόσεων δι' ἀγραμμάτους, δηλ. ἀγνοοῦντας τήν κρατικὴν γλῶσσαν, τὰς οποίας παρηκολούθησαν ἐν ὄλῳ 116 χιλ. άτομα. Ἐπίσης ἰδρύθησαν περίπου 2000 λαϊκαί βιβλιοθήκαι καί ἀναγνωστήρια, κυρίως εἰς ἀγροτικὰς περιφερείας, καλῶς ὀργανωμένα καί ἐφοδιασμένα μέ ὄλα τ' ἀπαραίτητα βιβλία, περιοδικὰ κλπ. Τὰ ληστρικά ἀναγνώσματα καί παρόμοια ἀπηγορεύθησαν καί ἀντ' αὐτῶν ἐκδίδει τὸ κράτος σειρὰν λαϊκῶν ἀναγνω-

σμάτων, φυσικά μέ ἰσχυρὰν ἐθνικὴν χροιάν. Εἰς τήν ὑπηρεσίαν τής κρατικῆς ταύτης προσπαθείας τελοῦν τέλος καί 2020 ἐθνικοεκπαιδευτικάί ἐταιρεῖαι, αἱ οποῖαι διεξάγουσιν καθ' ὄλην τήν χώραν ἐντονὸν ἀγῶνα κατὰ τής ἀγραμματοσύνης καί τής ἐθνικῆς ἀγνοίας. Εἰς ὅλα τὰ συντάγματα φοιτοῦν οἱ ἀγράμματοι κληρωτοί ἐπὶ τρίμηνον εἰς ἰδιαιτέρας τάξεις. Κατ' αὐτάς ἐγένοντο εἰς τὰ συντάγματα τής φρουρᾶς Βελιγραδίου ἐξετάσεις μέ λαμπρὰ ἀποτελέ-

Ἐνα πρότυπον γεωργικῶν σχολείων εἰς τήν Γιουγκοσλαυϊαν. Εἰς τὸ βάθος φαίνονται αἱ γεωργικαί ἐγκαταστάσεις του.

ματα. Μέχρι τούδε 60 χιλ. στρατιῶται ἔμαθον γραφήν καὶ ἀνάγνωσιν.

Αἱ μεγάλοι δμως ἐλπίδες τοῦ κράτους στηρίζονται ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, πρὸς τὸ ὅποιον τούτο τρέφει ἀπεριόριστον στοργήν. Ἐκ τῆς 1918 ἀνοικοδομήθησαν ὑπὸ τοῦ κράτους 1644 δημοτικά σχολεῖα, πληροῦντα ὅλας τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ὑγιεινῆς. Πρὸς ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐδαπανήθη κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἀπὸ μὲν τοὺς δήμους καὶ αὐτονόμους ὀργανισμοὺς περίπου 1 δισεκατομμύριον δηναρῶν, ἀπὸ δὲ τὸ δημόσιον 2.749 δισεκατομμύρια δηναρῶν καὶ 436,3 ἑκατ. κορωνῶν. Μ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἐλύθη ἀκόμη τὸ ζήτημα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Παρατηρεῖται ἀκόμη εἰς μερικὰς ἐπαρχίας μία αἰσθητὴ δυσαναλογία μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων καὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων. Εἰς μίαν μάλιστα ἐπαρχίαν ἀναλογεῖται πέρυσι 1 δημοτικὸν σχολεῖον ἀνὰ 3.678 κατοίκους. Γενικῶς δμως ἀναλογεῖ σήμερον ἐν δημοτικῶν σχολείων ἀνὰ 34 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Ἡ ἀναλογία τέλος τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ ἐβελτιώθη σημαντικῶς. Ἐνῶ τὸ 1918-19 ἀναλογεῖται εἰς δημοδιδάσκαλος ἀνὰ 59 μαθητὰς, κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος ἡ ἀναλογία αὐτὴ ἦτο 1 δημοδιδάσκαλος πρὸς 37 μαθητὰς.

Καὶ αὐτὰ ὡς πρὸς τὸ ὑλικὸν μέρος. Πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου λαμβάνονται διὰ τῆς νέας ἐκπαιδευτικῆς νομοθεσίας σειρὰ μέτρων. Ἰδιαιτέρα φροντίς λαμβάνεται διὰ τὴν τελειωτέραν κατάρτησιν τῶν δημοδιδασκάλων, σύμφωνα μὲ τὰ νεώτερα πορίσματα τῆς παιδαγωγικῆς. Ἡ βαθμολόγησις καὶ αἱ ἐξετάσεις γίνονται αὐστηρότεροι. Τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας διέπεται ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν, λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου πρακτικῆς ζωῆς. Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι γενικὴ καὶ ὑποχρεωτικὴ. Εἰδικῶς διὰ ἐλαττωματικὰ παιδιὰ λειτουργοῦν τελειότατα ἰδικὰ ἰδρύματα.

Κατὰ τὸν νέον ἐκπαιδευτικὸν νόμον τὸ δημοτικὸν σχολεῖον εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν εἶναι ὀκτατάξιον καὶ διαιρεῖται εἰς τετρατάξιον κατώτερον καὶ ἀνώτερον δημοτικόν. Τὰ δημοτικά σχολεῖα εἶναι μικτὰ, δι' ἄρρενας καὶ θήλειαι. Κατ' ἐπίσημον στατιστικὴν, ἣν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, ἀνέρχονται τὰ σχολεῖα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλην τὴν Νοτιοσλαβίαν εἰς 10.417. (Εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτον περιλαμβάνονται καὶ τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ λοιπὰ ἰσάξια σχολεῖα). Ἐκ τούτων 11% εἶναι ἀστικά, ἐνῶ τὰ 89% ἀνήκουν εἰς ἀγροτικὰς περιφερείας.

Κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Τσεχοσλοβακίας, πρὸς παροχὴν εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν περισσοτέρας πρακτικῆς μορφώσεως εἰσῆχθη τὸ σύστημα τῶν εἰδικῶν ἀνωτέρων δημοτικῶν σχολῶν, αἱ ὅποιαι καταρτίζουν τοὺς μαθητὰς τοῦ δημοτικοῦ διὰ τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον καὶ τὸ ἀγροτικὸν στάδιον. Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἐμφανίζουν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν Σλοβενίαν καὶ Δαλματίαν. Ἐνῶ εἰς τὴν παλαιάν Σερβίαν κυριαρχεῖ ἡ τάσις πρὸς τὴν θεωρητικωτέραν μέσσην ἐκπαίδευσιν. Τὰ εἰδικὰ ταῦτα σχολεῖα ἀνέρχονται εἰς 204 μὲν 25.140 μαθητὰς καὶ 1.800 διδασκάλους.

Εἰς ἅπαντα τὰ σχολεῖα τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως τῆς Νοτιοσλαβίας ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ διαρρεῦ-

σαν σχολικὸν ἔτος ἐν ὄλῳ 1.013.569 μαθηταὶ καὶ μαθητρίαι. Τὸ δὲ διδάσκον προσωπικὸν ἀπετελέσθη ἀπὸ 21.308 δημοδιδασκάλους,

Ἡ μέση ἐκπαίδευσις τῆς Νοτιοσλαβίας πάσχει, ὅπως εἰς πλείστας ἄλλας χώρας ἀπὸ θεωρητικὴν ὑπερτροφίαν, ἡ ὅποια ἐδημιούργησε παντοῦ μίαν ἐκπαιδευτικὴν κρίσιν. Πρὸς τούτοις συνεπέα τῶν πολέμων ἐρημώθησαν ὅλα σχεδὸν τὰ κτίρια τῶν γυμνασίων καὶ λυκείων, εἰς τρόπον ὥστε ἡ μέση ἐκπαίδευσις εὐρέθη τὴν ἐπομένην τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης κυριολεκτικῶς ἄστεγος. Παρέστη συνεπῶς ἀνάγκη νὰ ἀνοικοδομηθοῦν εἰς τὴν Σερβίαν, τὴν Βοσνίαν καὶ τὸ Μαυροβούνιον 42 νέα γυμνάσια (6 παρθεναγωγεῖα). Ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους προβλέπει διὰ τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν 99,4 ἑκατ. δηναρῶν.

Τὸ ἴδιον καὶ χειρότερον συμβαίνει μὲ τὸ διδάσκον προσωπικόν. Ἐπὶ ἔτη μόνον τὸ ἐν τρίτον τῶν ὀργανικῶν θέσεων κατεῖχοντο ὑπὸ καθηγητῶν, ἐνῶ τὰ λοιπὰ δύο τρίτα ἀπετελοῦντο ἀπὸ προχειρῶς στρατολογηθέντας διανοουμένους, κατὰ τὸ πλείστον ἀπὸ ρώσους πρόσφυγας. Σήμερον πλεον ἐκκαθαρίσθη σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὸ σῶμα τῶν καθηγητῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὅποιον ἀριθμεῖται 4.378 μέλη.

Ἡ μέση ἐκπαίδευσις τῆς Νοτιοσλαβίας, βασιζομένη ἐπὶ τοῦ τύπου τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως τῆς λοιπῆς Εὐρώπης περιλαμβάνει τὰ κλασσικὰ καὶ τὰ πρακτικὰ γυμνάσια καὶ τὰ διδασκαλεῖα. Τὰ γυμνάσια εἶναι γενικῶς ὀκτατάξια. Εἰς πλείστας δμως περιφερείας ὑφίστανται λόγω τῶν ἰδιαιτέρων τοπικῶν συνθηκῶν, μόνον τετρατάξια γυμνάσια. Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀπαιτήσεων τῆς κατ' ἐξοχὴν πρακτικῆς συγχρόνου ζωῆς ἀναπτύσσονται ἀλματωδῶς τὰ πρακτικὰ λύκεια εἰς βάρος τοῦ κλασσικοῦ γυμνασίου.

Τὰ διδασκαλεῖα καταρτίζουν τοὺς μέλλοντας δημοδιδασκάλους. Ἡ φοίτησις εἰς αὐτὰ εἶναι πενταετής. Ἀπαιτοῦνται τοὐλάχιστον 4 τάξεις γυμνασίου καὶ αἱ ἀναγκαῖαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἰδιότητες τοῦ παιδαγωγοῦ. Εἰς τὰ 47 διδασκαλεῖα τῆς Νοτιοσλαβίας φοιτοῦν 8.160 μαθηταὶ καὶ μαθητρίαι καὶ διδάσκουσι 742 καθηγηταί. Κατ' ἐξαιρέσιν τῶν λοιπῶν σχολείων, τὰ διδασκαλεῖα εἶναι χωριστὰ δι' ἄρρενας καὶ θήλειαι.

Ἡ ὅλη μέση ἐκπαίδευσις ἀριθμεῖται 250 σχολεῖα, (γυμνάσια, λύκεια, διδασκαλεῖα) μὲ 5.120 καθηγητὰς καὶ 97.937 σπουδαστὰς.

Ὅλος ἰδιαιτέραν θέσιν κατέχουν εἰς τὴν μέσσην σχολικὴν ὀργάνωσιν τῆς Νοτιοσλαβίας αἱ ἐπαγγελματικαὶ καὶ ἀγροτικαὶ σχολαί, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὑπουργείων Ἐμπορίου καὶ Γεωργίας.

Αἱ σχολαί, αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας διαιροῦνται εἰς κατωτέρας καὶ ἀνωτέρας ἐπαγγελματικὰς σχολὰς. Προσορισμὸς τῶν εἶναι νὰ καταρτίσουν νέους ἱκανοὺς διὰ τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν. Ἐντὸς τῆς παρελθούσης δεκαετίας ἐδιπλασιάσθησαν αἱ ἐπαγγελματικαὶ σχολαί, αἱ ὅποιαι προσελκύουν ὄλον ἐν περισσοτέροις μαθητευομένους. Σήμερον ὑφίστανται ὑφίστανται ἐν ὄλῳ 645 ἐπαγγελματικαὶ σχολαί, μὲ 4.099 καθηγητὰς καὶ 63.786 μαθητὰς.

Αἱ ἀνώτεροι ἐπαγγελματικαὶ σχολαί εἶναι πέντε κατηγοριῶν καὶ περιλαμβάνουσι τὰς ἐμπορικὰς σχολὰς, τὰς ἀκαδημίας τοῦ ἐμπορίου, τὰς ναυτικὰς ἀκαδημίας, τὰς ἀνωτέρας σχολὰς τεχνιτῶν καὶ τὰς ἀνωτέρας

ἐπαγγελματικὰς γυναικείας σχολὰς. Λειτουργοῦν ἐν ὄλῳ 40 σχολαὶ με 598 καθηγητὰς καὶ 6.894 μαθητὰς.

Ἀλόγῳ τοῦ κατ' ἐξοχὴν γεωργικοῦ χαρακτηῆρος τῆς Νοτιοσλαβίας, ἀποδίδεται μεγάλη σημασία εἰς τὰς γεωργικὰς σχολὰς. Αἱ γεωργικαὶ σχολαί, αἱ ὅσαι ἐντὸς τῆς δικαιοῦς ἐτριπλασιάσθησαν, εἶναι ἐφοδισμέναι με ὅλα τὰ ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα καὶ λοιπὴν διδακτικὴν ὕλην. Αἱ παραδόσεις εἶναι θεωρητικαὶ με εὐρείας πραγματικὰς ἐφαρμογὰς. Τὸ διδάσκον προσωπικὸν εἶναι ἐξεζητημένον καὶ ἡ διδασκαλία ἐπιμελεστάτη. Τὸ κράτος ἐθεσεν ἀφειδῶς τὰ ὑλικά μέσα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν γεωργικῶν σχολῶν.

Αἱ γεωργικαὶ σχολαὶ διαιροῦνται εἰς κατωτέρας, ἀνωτέρας καὶ εἰδικὰς σχολὰς καὶ ἀνέρχονται εἰς 34, με 226 καθηγητὰς καὶ 1439 φοιτητὰς.

Πλὴν τῶν προσπαθειῶν τῆς Νοτιοσλαβίας πρὸς ἀνέγερσιν νέων σχολικῶν κτιρίων καὶ τελειοποίησιν τῆς σχολικῆς ὀργανώσεώς της καταβάλλεται μία συστηματικὴ προσπάθεια πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ κλάδου τοῦ διδασκάλου τοῦ ἔθνους. Ἐβελτιώθη ἡ οἰκονομικὴ του θέσις. Διὰ τοῦ νέου δὲ ἐκπαιδευτικοῦ νόμου προβλέπεται ἡ φοίτησις τῶν δημοδιδασκάλων εἰς τὰ πανεπιστήμια τοῦ κράτους. Ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους θ' ἀποστέλλεται ἰκανὸς ἀριθμὸς λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς Γερμανίαν καὶ Ἀγγλίαν πρὸς παρακολούθησιν ἀνωτέρων παιδαγωγικῶν σπουδῶν.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις ἐκαινοτόμησε καὶ

πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις. Οὕτω ὑποχρεοῦται ὁ δημοδιδάσκαλος νὰ συνεργάζεται στενῶς μετὰ τῶν γονέων τῶν μαθητῶν του καὶ γενικώτερον, νὰ «δράσῃ ἐκπολιτιστικῶς εἰς τὰ λαϊκὰ στρώματα». Διὰ τὴν δρασίν του ταύτην θὰ λαμβάνη σχετικὰς χρηματικὰς ἀμοιβὰς ἐν εἴδει δώρων ἀπὸ τὸ κράτος. Εἰς τὸν ἐφετεινὸν προϋπολογισμὸν ἀνεγράφη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κονδύλιον 4 ἑκατ. δηναρίων.

Ἐν συμπεράσματι δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ νέα ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ τῆς Νοτιοσλαβίας διαπνέεται ὑπὸ ἰσχυροῦ πνεύματος πρακτικότητος. Ἡ ὅλη ἐκπαιδευτικὴ νομοθεσία καὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ ὑπουργείου Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τείνουν πρὸς τὰ πρακτικὰ στάδια, πρὸς τὴν δημιουργίαν μορφωμένων ἐπαγγελματικῶν καὶ γεωργῶν, πρὸς πνευματικὴν ἀνύψωσιν καὶ ἐπαγγελματικὴν τελειοποίησιν τῶν παραγωγικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

Εἰς τοὺς κόλπους τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως φαίνεται ὅτι ἐπικρατεῖ ἡ σκέψις νὰ περιορίσῃ — ὅπως ἔπραξεν καὶ ἡ Ἑλλάς — τὸν ἀριθμὸν τῶν φοιτητῶν τῶν πανεπιστημίων, φανερώουσα διὰ τοῦ μέτρου τοῦτου ἀπαξ ἔτι τὴν διάθεσίν της νὰ ὠθήσῃ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν πρὸς τὰ πρακτικὰ στάδια καὶ ν' ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνον τοῦ διανοουμένου προλεταριάτου.

Ἐν Βελιγραδίῳ, Σεπτέμβριος 1930.

Κ. ΚΡΟΤΣΗΣ

5^Η ΔΙΕΘΝΗΣ - ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

14 — 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Εἰς τὴν 5ην Διεθνή Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος θὰ ἔχη πρωτίστως Πανελλήνιον χαρακτήρα, ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἑλλήνων παραγωγῶν πρέπει νὰ εἶναι ἐξαιρετικὴ.

Τὰ πλεῖστα τῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης μετέχουν εἰς αὐτήν, ἐπιβάλλεται ἐπομένως εἰς τοὺς Ἑλληνας παραγωγούς, βιομηχάνους καὶ βιοτέχνας νὰ μὴ ὑστερήσουν, ἀλλὰ νὰ σπεύσουν μετέχοντες αὐτῆς.

ΔΙΟΤΙ

τοὺς παρέχεται ἡ εὐκαιρίᾳ τῆς καλλιτέρας διαδόσεως τῶν προϊόντων των, τῆς εὐρύνσεως τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν των, τῆς ἐξευρέσεως νέων ἀγορῶν.

Τὴν Διεθνή καὶ Πανελλήνιον ἄμα Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης θὰ ἐπισκεφθοῦν ἑκατοντάδες χιλιάδων ἐπισκεπτῶν.

Μεγάλαι ἐκπτώσεις ναύλων καὶ κομίστρων ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν καὶ θαλασσίων γραμμῶν.

Πληροφορίαι παρέχονται ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἀντιπροσώπων, τῶν κ. κ. Νομαρχῶν, τῶν Ἐμπορικῶν Συλλόγων καὶ Ἐπιμελητηρίων.

Η ΛΕΥΚΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 169)

δένδρα περὶ τὰ 40 κ.

μέτρα ξύλο πρὸς 360

δρχ. κατ' ἐλάχιστον δρχ. 14.400

Τὸ ἔλρον δρχ. 22.680

Μὲ τὸ ἀραιότερο φύτευμα τῆς Λεύκας (7μ.×7μ.) ἔχομεν ἐλιγώτερα ἔσοδα φυτεύσεως καὶ μεγαλύτερα ἔσοδα, ἀλλὰ ἢ εἰσπραξίς των ἀρχίζει μερικὰ ἔτη ἀργότερα, διότι δὲν συμφέρει νὰ τὸ κόψουμε κατὰ τὸ 20ον ἔτος, ὅταν τὰ δένδρα εὐρίσκονται εἰς πλήρη ἀνάπτυξιν.

Τὸ βᾶθος φυτεύσεως τῶν μοσχευμάτων νὰ εἶναι τέτοιο ὥστε δύο μάτια νὰ εὐρίσκονται ἐκτὸς τοῦ ἐδάφους, ἀπὸ τὰ δύο δὲ κλαριά πού θὰ βγοῦν θ' ἀφίσομε τὸ **μεγαλύτερο καὶ ζωηρότερο**—συνήθως τὸ παραπάνω—κόβοντας στὸν πάτο τὸ ἄλλο κλαρί.

Τὸ ἔδαφος πρὸ τῆς φυτεύσεως πρέπει νὰ σκαφή εἰς ὄλην τὴν ἔκταση ἐὰν πρόκειται περὶ φυτωρίου καὶ εἰς μικρὰν ἀκτίνα (0,50μ. περίπου) πέριξ τοῦ σημείου ὅπου θὰ φυτευθοῦν ἂν πρόκειται περὶ φυτεύσεως εἰς ὀριστικὴν θέσιν.

Αἱ περιποιήσεις κατόπιν συνίστανται εἰς **σκαλίσματα** πέριξ τοῦ δένδρου κατὰ τὰ πρῶτα μόνον ἔτη, **εἰς κόψιμο**—πάντοτε στὸν πάτο—**τῶν κλάδων**, οἱ ὅποιοι τυχὸν βλάπτουν τὴν ἰσορροπίαν τοῦ δένδρου, τῶν κλάδων πού βλαστάνουν σὲ παλαιὸ ξύλο, καθὼς καὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ὑπάρχει φόβος νὰ χαλάσουν τὴν κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ ἐπάνω ἀνάπτυξιν τοῦ κεντρικοῦ κλάδου, **τοῦ κλάδου ἐπιμηκύνσεως**, ὅπως λέγεται. Οἱ κλάδοι πρέπει νὰ κόβονται ὅσον τὸ δυνατόν ἐνωρίτερα πρὶν δηλαδὴ παχύνουν γιὰτὶ χαλαίε ὕστερα ὁ κορμὸς. Τέλος καλὰ εἶναι νὰ κόβωνται ἐγκαίρως καὶ τὰ ξηρὰ ἢ ἡμίξηρα κλαριά.

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΑΟΥΜ

Καθηγητῆς

Γεωργ. Φροντιστηρίου Θεσσαλονίκης

ΚΩΣΤΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Δέχεται 9-1 π. μ. 3-8 μ. μ.

ΓΛΑΣΤΩΝΟΣ 5γ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΑΙ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΑΙ ΣΗΜΑΙΑΙ

Τὴν 6 Σεπτεμβρίου, ἡμέραν ἑορτῆς τοῦ πρίγκηπος διαδόχου, μεγαλοπρεπεῖς ἐκδηλώσεις ἔλαβον χώραν εἰς ὄλην τὴν Γιουγκοσλαυίαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς παραδόσεως εἰς τὰ γιουγκοσλαυικά τάγματα, τῶν σημαίων, τῶν προωρισμένων ν' ἀντικαταστήσουν τὰς παλαιάς, αἱ ὁποῖαι θὰ φυλάσσωνται εὐλαβῶς εἰς τὸ βασιλικὸν μαυσωλεῖον τῆς Τοπόλα, ὅπου ἀναπαύονται ὁ Καραγεώργεβιτς, ἰδρυτῆς τῆς δυναστείας καὶ ὁ Βασιλεὺς Πέτρος, ὁ Ἐλευθερωτής.

Ἡ παράδοσις τῶν σημαίων λαμβάνει ὅπως ἰδιαιτέραν σημασίαν τὴν σνιγμὴν πού ὁ γιουγκοσλαυικός λαὸς σφραγίζει τελειωτικῶς ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ τῇ ἐργασίᾳ τὴν ἐθνικὴν ἑνωσιν. Τὸ αἶσθημα τῆς συγκινήσεως, κατὰ τὴν στιγμὴν, πού περνοῦν εἰς τὸ παρελθὸν αἱ νικηφόροι σημαῖαι τοῦ σερβικοῦ στρατοῦ, κυριαρχεῖται ἀπὸ ἕνα σταθερὸν βλέμμα πρὸς τὸ μέλλον. Ὁ γιουγκοσλαυικός λαὸς παραίτεται ἀπὸ τὰ ἰδιαιτέρὰ του ἐμβλήματα διὰ νὰ συγκεντρωθῇ γύρω ἀπὸ τὰ νέα χρώματα: τὴν ἐθνικὴν καὶ στρατιωτικὴν γιουγκοσλαυικὴν σημαίαν κοινὸν σύμβολον ὄλων τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων.

Ἡ παράδοσις τῶν νέων σημαίων ἀποτελεῖ οὕτως εἰπεῖν τὸ ἐπισφράγισμα τῆς πολιτικῆς, τῆς ὁμονοίας καὶ ἐθνικῆς ἐνώσεως. Πνεῦμα ἀλληλεγγύης, ἰσότητος καὶ ἐμπιστοσύνης καθοδηγεῖ ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἔθνους. Ἡ ἰσορροπία τῶν ἐθνικῶν δυναμῶν ἀποκατεστάθη καὶ ὁ λαὸς ἠνωμένος βαδίζει ἀποφασιστικῶς πρὸς ἕνα μέγα καὶ ὠραῖον μέλλον.

* *

Ἡ μεθοδικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τοῦ περιεχομένου εἰς τὸ βασιλικὸν διάγγελμα τῆς 6 Ἰανουαρίου 1929, ἔδωσε ἤδη ἀποτελέσματα ἰδιαιτέρως εὐνοϊκά. Εἰς διάστημα δέκα ὀκτώ μηνῶν ἐγενε μία πελωρία ἐργασία ἐθνικῆς ἀνορθώσεως εἰς ὅλα τὰ πεδία τῆς ἐθνικῆς δράσεως. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἢ τάξις καὶ ἡ ἐργασία, ἡ ἀκούρατος προσπάθεια ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους νὰ ἀνυψώσῃ τὴν οἰκονομικὴν του κατάστασιν.

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πολιτικὴ εἰρήνη καὶ προσεγγίσεως πρὸς ὅλας τὰς χώρας. Ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἐνὸς ἀγαπητοῦ καὶ σεβαστοῦ Βασιλέως, τὸ γιουγκοσλαυικὸν Βασίλειον προοδεύει ταχέως.

Ἡ πολιτικὴ εἰρήνη καὶ συμπανοίας, ἡ ἐγκαινισθηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, εὗρε τὴν πραγματοποιήσιν τῆς εἰς σειράν πράξεων καὶ ἐκδηλώσεων ὅπου ἐτονίσθη ἡ ἰσότης ὄλων τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων καὶ διὰ τῶν

ὁποίων ἐδημιουργήθη ἡ ἀναγκαῖα ἀπομόρφωσις διὰ μίαν ἐντατικὴν ἐργασίαν ὁμονοίας καὶ ἀνορθώσεως.

Τὴν ἑνωσιν ταύτην καθιερώνει σήμερον ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς παραδόσεως τῶν ὁμοιομόρφων δι' ὅλα τὰ γιουγκοσλαυικά τάγματα σημαίων.

Αἱ σημαῖαι ἐξ ἄλλου αὐταὶ εἶνε ἕνα σύμβολον εἰρήνης, διότι ὁ γιουγκοσλαυικός στρατός, ὁ ὁποῖος ὡς ἐκ τῆς συνθέσεώς του, τῆς πειθαρχίας του καὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν του συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν καλλιτέρων στρατῶν τῆς γῆς, δὲν ἀποτελεῖ διὰ τὸ γιουγκοσλαυικὸν ἔθνος, παρὰ ἕνα στοιχεῖον ἀσφαλείας καὶ ὄχι ὄργανον προσβολῆς.

Ὁ γιουγκοσλαυικός λαός, πού γνωρίζει νὰ μάχεται ὅταν ὁ πόλεμος τοῦ ἐπιβληθῇ μένει εὐλικρινῆς καὶ βαθύτατα πιστός εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀνασυντάξεως καὶ τῆς εἰρήνης.

LÉON SAVADJIAN

Directeur de la «Revue des Balkans»

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΙΣΤ. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΘΗΣΕΩΣ 12

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεφ. 57-08

Ἀναλαμβάνει τὴν διεκπεραίωσιν

Δικαστικῶν

Διοικητικῶν

Φορολογικῶν

ὑποθέσεων

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΝΕΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μακεδονία και Μακεδόνες. Άντωνίου Δ. Κεραμοπούλου Καθηγητού Πανεπιστημίου Άθηνών—Άκαδημαϊκού Σελ. 48.

Τό ολιγοσέλιδο αυτό βιβλίο του σοφού καθηγητού μας δυσανάλογα με τον όγκο του αποτελεί ένα μεγάλο γκωνάρι στην ιστορία της φυλής μας και ειδικότερα της Μακεδονίας.

Μέ την μοναδική της δέ επικαιρότητα ή συμβολή αυτή πέρνει σήμερα όλη την αξία που της πρέπει.

Άναμφισβήτητα ή Έλληνική ιστορία με τό να περιέχει την πρώτη μεθοδική και σταθερή ανάλαμπή της ανθρωπίνης διανοητικότητας, που εκδηλώθηκε ανά τους αιώνας κι' άπετέλεσε τον πυρήνα της πνευματικής ανάτασης του ανθρώπου, είνε τό φωτεινότερο σημείο του παγκόσμιου πολιτισμού μας. Άπόδειξη που επάξια τιμήθηκε και τιμάται ως σήμερα.

Τά έργα των προγόνων μας, έχουν ήδη ξεκαθαρίσει τέλεια την ιστορική ατμόσφαιρα της νοτίου Ελλάδος. Άλλά και για την βόρειο δεν υστέρησαν με την διαφορά πώς δεν παρουσιάζουν την συνοχή και την πληρότητα, της νοτίου ή όποια είχε και τά πλέον ένδιαφέροντα ζητήματα με την άνωτερότητα του πολιτισμού της, που περισσότερο τράβηξαν την προσοχή τους.

Τά χάσματα αυτά και οι έλλείψεις πολλές φορές έγιναν άφορμή για επιστημονικές πλάνες εϋνοηθέντων επιστημόνων. Τίς περισσότερες δέ επιχειρήματα έξυπνηρικά σκοπών καθαρά ιδιοτελών ή αποδοχή και ή επικράτησις των όποιων θα έξασφάλιζε πολλά οικονομικά και ήθικά όφέλη εις αυτούς που τά επικαλούντο.

Τίς τελευταίες μάλιστα δεκατηρίδες του περασμένου αιώνας κυρίως και τίς άρχές του παρόντος τό κακό είχε ένταθει άφόρητα και δέν ξερόμε πώς τά πράγματα θα έξελισσοντο αν δέν όρθώνοντο θαρρετά Έλληνες και ξένοι άναγνωρισμένου επιστημονικού κύρους για ν' άντιμετωπίσουν και μηδενίσουν άποτελεσματικά την κακόβουλη επίθεση των κουρσάρων της ιστορίας μας.

Ένας λοιπόν άπ' αυτούς είνε και ό συγγραφέας μας, που πάνοπλος άπ' ό,τι έφόδειο άπαιτεί τό έργο του, έχει άφιερωση όλη την ζωή του στην έξυπνηρέτηση της επιστημονικής ιστορικής αλήθειας της χώρας μας και πρό πάντων της Μακεδονίας. Κοντά στην πολύτιμη άλλη εργασία του μάς έδωσε και τό βιβλίο αυτό άντιπροσωπευτικό στην έντέλεια του Έλληνικού πνεύματος, που με την άντικειμενικότητα, λακωνικότητα, την μεσοτότητα των διαονημάτων του, την σαφήνεια και την άκαταμάχητη επιχειρηματολογία του κατατρωθώνε να πείθει τον άναγνώστη του για την αλήθεια των λεγομένων του και να τον έμψυχώνει.

Πραγματικά ή βραθείά επιστημονική μόρφωση του κ. Κεραμοπούλου ή έπίμονος και αδιάκωπος παρατηρητικότης του συνδιασμένη με πολύχρονη πείρα είνε ένσαρκωμένη στα ιστορικά και άρχαιολογικά του επιχειρήματα που με μεθοδικότητα παρατάσει για να καταλήξη σε επιστημονικά συμπεράσματα άναμφισβήτητητα για την Έλληνικότητα της Μακεδονίας και των κατοίκων της. Ύστερα από αυτό εύκολονόητη είνε ή μεγάλη σημασία του έργου αυτού καθώς και ή όποια χρέωση κάθε Έλληνας πρό πάντων δέ Μακεδόνας να μη στερηθή της πνευματικής αυτής πανθεσίας, ή όποια θά του δώσει την επίγνωση της καταγωγής του και του γνησίου φυλετικού χαρακτήρος του.

Άπ' τον Σεβαστό όμως καθηγητή μας που τιμά την χώρα θά είχαμε και κάποια αξίωση: Μία που έχει βάλει τον έαυτό του στην ύπηρεσία μιας άγνης ιδεολογίας, την άνύψωση του διανοητικού επιπέδου του τόπου μας, να κάνει τους κατοίκους των να νοήσουν τον έαυτό τους. Μία που τίποτε δέν παραλείπει για την πραγματοποίησή της και τό ένδιαφέρον του είνε μεγάλο για την μελέτη του κάθε τι που όφελει πραγματικά την πατρίδα μας. Μία που με λίγα λόγια είνε στην φυχή με την εύρύτερη έννοια δημοτικιστής νομίζουμε ότι δέν θά είνε άδιάκριτο τό αίτημα μας να μη παραβλέψει την μεγάλη σημασία του γλωσσικού συστήματος και να μη παραλείψει, με την χαρακτηριστική του προσαρμοτικότητα στην Έλληνική πραγματικότητα, να μετεγγίση όλον τον πλούτο της σοφίας του στον λαό μας, που διψά για γνώση και μόρφωση, με την ζωντανή του γλώσσα που μιλά όλους στην καρδιά.

Έτσι τό έργο του θά όλοκληρωθή και θά έχει άμέριστη την εύγνωμοσύνη όλων των Έλλήνων για τίς μεγάλες ύπηρεσίες που διαρκώς προσφέρει ως μεγάλος Διδάσκαλος και ένθουσιώδης πατριώτης.

Στά μπουντρούμια. Γ. Θεοδώρου Μόδης έκδοση Α. Ράλλη. — Ο πολύνεκρος τελευταίος πόλεμος φαίνεται πώς για πολύ άκόμα, με τίς καταστρεπτικές του συνέπειες θά βασανίζει την γενεά μας. Συνεκλόνισε άλλωστε τόσο την ανθρώπινη φυχή με τίς άγριότητες και φρικαλεότητες του, που δέν την άφίνει ποτέ να χάσει την εύκαιρία να έκδηλώσει τον άποτροπισμό και την άγανάκτησή της για ό,τι έγινε. Ο δέ φόδος μιας επανάληψης του συσπερώνε όλους τους λαούς, που όπέφεραν για να ύψώσουν ένα ψυχικό τείχος, που ή έκπόρθησή του, άφίνουν να νοηθή, θά σημάνει τον θάνατο αυτού που θά θάλει καινούργια φωτιά στην ανθρωπότητα. Τί σημαίνει τό πολεμικό θλικό που στιβάζουν οι πολεμόχαροι σάν λείπει τό έμψυχο, που τό ζωντανεύει; Σε έκαστομύρια κόσμο, που ταλαιπωρήθηκε συνεχίζεται ή τραγωδία με την αναδουλειά, την πείνα και την γύμνια. Που πάμε; Στον δλεθρο; Πρέπει να έξαντηρήθ όλο τό άπόθεμα της φρί-

κης, της απέχθειας και του ψυχικού σπαρχμού που ό πόλεμος συσώρεψε στην φυχή για να δώσει ή τελευταία διεξόδο στο συναίσθημα της κατατροφής.

Πράγμα καθώς φαίνεται δύσκολο για την γενεά μας. Για την ώρα όλοι πολεμάμε τον πόλεμο, και ή φιλολογία προσφέρει την πολύτιμη ύπηρεσία της. Φαίνεται λοιπόν πώς και ό νεαρός κ. Γ. Θεοδώρου Μόδης με τέτοια πρόθεση κάνει την είσοδο στο φιλολογικό του στάδιο. Τό κατατρωθώνε;

Στό βιβλιαράκι του αυτό προσπαθεί κυρίως να μάς δώσει μια πιστή εικόνα της συνταρακτικής εποχής του παγκοσμίου πολέμου στην πολύπαθη πόλι του Μοναστηρίου που είχε μεταβληθή σε τρομακτικό πεδίο μάχης με τίς διαδοχικές κατοχές των Γερμανο-βουλγάρων και Συμμάχων, που χρησιμοποιούσαν τά γενοκώπαδα για προχώματα, για άσπίδα στην επίθεση των άντιπαλων. Η ζωή του πληθυσμού αυτού, μ' όλη την υπέρταση, την άγωνία και τίς περιπέτειες, μέσα στα μπουντρούμια και τ' άμπρι άπ' τον φόδο των όδίδων και στο ύπαιθρο, τό άπαίσιο, τέ φρικτό, άπό τους καπνούς των έρειπών, τους βρόντους των ντουφεκιών και κανονιών, τους πατάγους των γκρεμίσματος των έρειπωμένων σπητιών, εις τό όποιοι μια φωτιά ή μια όβίδα άναγκαστικά τους έξεγαζε, μάς ζωγραφίζεται μ' έξαιρετική παραστατικότητα.

Διακοσμητικά μάς ιστορεί και μια άγάπη, θλιβερή άγάπη που απάλυνε την σκληρή ζωή άπ' τους ήρωές της με την τρυφεράδα και την δύναμη της και έδωσε χάθηκε κάτω από τον άπάνθρωπο πολεμικό νόμο της καταστροφής και του θανάτου.

Η λογοτεχνική αξία του θά ήταν τέλεια, άφου ούτε σε γλώσσα, ούτε σε περιττηνη φράση και σε ύφος ύστερεί, αν δέν είχε την διαλογική του ώχρότητα και κάποια δόση ύπεροβολικότητας.

Ός προς τό τελευταίο μάλιστα σημείο θά είχαμε να προσθέσουμε ότι ή τάση του να μάς παρουσιάσει τά πρόσωπά του άγέρωχα, περήφανα και συναισθηματικά λεπτιυμένα τον κάνει να ξεφεύγει από τά φυσικά όρια και να ζητά τίς επιτηδευμένες λύσεις του άπό μηχανής Θεού. Και κάτι άλλο άκόμη. Ο κ. Γ. Μόδης βάλθηκε να πείση πώς ό ανθρωπισμός δέν είνε άσυμβίβαστος με τον άκραιο Έθνικισμό. Δύσκολο πράγμα. Έτσι άνάμεσα στις σελίδες του βλέπουμε να διαφαίνεται τό πνεύμα αυτό που άσφαλώς ζημιώνει τό έργο του γιατί είνε έξω από την εποχή μας.

Πόσο χάνει τ' όμορφο γράμμα του Μίμη γεμάτο τρυφερότητα και λυρισμό, ή πιο καλογραμμένη ίσως σελίδα, με μια φράση που τον χαμηλώνει σε μικρόνθρωπο αίσθημα. Μά κι' ό Άλέκος;

Ίσως ειδικές συνθήκες των παιδικών χρόνων του συγγραφέα να επηρέασαν σ' αυτό. Πάντως όμως αν κάποια δικαιολογία ύπάρχει για τους παλαιότερους μας που πέρασαν όλη τους την ζωή στην ατμόσφαιρα αυτή δέν μπορεί τό ίδιο να συμβή και για τους νέους στους όποιους άνήκει ή αύριο για την άσφαλή πρόδλεψη της όποίας είνε άπαραίτητη ή γνώση της σημερινής πραγματικότητας. Η όπισθοδρομία δέν είνε ένδειξη παλληκαριάς. Πολύ δέ περισσότερο ή φωτισμένη πρόο-

δος ήττοπαθείας. Έχουν υποχρέωση οι νέοι σήμερα αν δεν μπορούν να ξεπεράσουν την εποχή τους για το καλλίτερο, να σταθούν μέσα σ' αυτή και να μη παλιδρομήσουν στο χειρότερο. Η καλώς νοούμενη σκοπιμότητα σήμερα επιβάλλει να μη κινούμεθα σε άντεκδικητικό και πολεμικό πλαίσιο. Αντίθετα, μη παραγνωρίζοντας την νόμιμη άμυνα να στρέψουμε τις προσπάθειές μας στην ανάπτυξη των δυναμικότητων μας με συνεχή σύντονη κι' αθόρυβη δουλειά κι' όχι να κατατριβόμεθα και να χανόμεθα στον άσκοπο και κοφύρο έντυπωσιακό βερμπάλισμο την προπατορική αυτή Έλληνική πληγή μας, ή οποία τεληματώνοντας την διάνοια μας κάνει να «φιλοσοφούμε» όχι «άνευ μαλακίας», μάς σπαταλά άνώφελα τόν χρόνο και μάς φθείρη την ψυχική ζωτικότητα.

Οι τελευταίες σκέψεις έχουν γενικώτερη μορφή, ξεφεύγουν απ' το πλαίσιο της κριτικής του βιβλίου αυτού που άφορμή τους έγινε.

Όφείλομεν δέ να δηλολογήσωμε ότι ως μορφή και σύνολο έχει πολλά χαρίσματα το έργο αυτό που το κάνουν να διαβάσετε με βουλιμία, με όρεξη και να συγκινεί. Μή ξεχνάμε δέ πως είναι το πρώτο έργο του κ. Γ. Θεοδώρου Μόδη, το όποιον μάς δίδει πολλές βάσιμες ελπίδες πως το ενδιαφέρον περιβαλλον του ή βαθεία παρατήρηση και άντικειμενικότερη σκέψη του, αν επιμείνει, θα μάς δώσουν πλούσιο άμνητό.

Η νύχτα με τα πολύχρωμα Φώτα.— Πάνος Καραβία—Α. Ράλλη.

Ό εύκολοαπόκλιτος πλούτος κατά τον πόλεμο και μετ' αυτόν, με την διαρκή αυτόματη του αύξηση δημιούργησε μία κοινωνική τάξη άξιοπρόσεκτη. Ένα απ' τα κτυπητά χαρακτηριστικά της έχει την άλόγιστη σπατάλη του πλούτου αυτού για να ικανοποιή κάθε ανθρώπινη άδυναμία. Η κορυφή της εξ άλλου και ή άπότομη άνοδος δέ της έδωσε καιρό ν' ασχοληθεί και συνηθεί σε καμμία σοβαρά δημιουργική και διαρκή προσπάθεια, παρά την άφριε να κυριαρχηθή από τα χάρδια της ματαιοδοξίας και την μαγία της επίδειξης.

Ότοι κάθε φυσική ήδονή, κάθε άγνή χαρά, με τον μανδύα της εξεζητήσης και του σνομπισμού, φευγής και μάς παρουσιάζεται υπό το πρίσμα του παραξηγημένου νοήματος της ζωής.

Ό έρωτάς της ξεπερνά τα όρια της κτηνωδίας. Και όταν δεν είναι στην υπηρεσία του εκφυλισμένου ενστίκτου, γίνεται το μέσον, ή επιχείρησις, που μπορεί ν' αύξηση τον πλούτο της τάξης αυτής και εξασφαλίση την ύλική και κοινωνική αποκατάσταση, την εύκολη ζωή και στην άμέσως κατώτερή της κάπως ύλικά με την ίδια όμως πάντα νοσοτροπία.

Όλότελα ξένα από κάθε άνησυχία, που ά ανατροπές του πολέμου γέννησαν, τα μέλη της τάξης αυτής με τα χλωμά τα μαρμαμένα πρόσωπα και τα άτονα θαθουλωμένα μάτια, τα βλέπουμε ύστερα από την μέθη, τον πυρετό και την παραζάλη της ικανοποίησης των παθών τους να σέρνον άσκοπα την κενή τους ύπαρξη. Οι βραχύχρονοι αισθητικές χαρές τους με τον κόρο, την κόπωση και την άηδία, που τις άκολουθεί κάνουν τόν χαρακτήρά τους άθυμο, άβουλο, μελαγχολικό και λυπη-

μένο. Κι' επειδή δέν έχουν νοιώσει την θαύτερη δημιουργική χαρά εύθουται πάλι στην άναζήτηση της εύκολης εφήμερης τέρψης, στους θορύβους τις βίαιες κτηνωδίες και τις περιπέτειες με άποτέλεσμα του φαύλου αυτού κύκλου την ύλική και ήθική καταθάρθρωση, την διανοητική κατάπτωση και την άπογοήτευση, που τους φέρνει στον μαρμαμό, στον θάνατο, στην αυτοκτονία.

Αυτή λοιπόν την πλευρά της ζωής μάς παρουσιάζει ο κ. Πάνος Καραβίας με το έργο του, που φέρνει την φραγίδα ενός γερού τεχνίτη του λόγου. Όμολογουμένως όλα του είναι πειθαρχημένα. Έπιμνημένη εμφάνιση και περιεχόμενο το κάμνει να ξεχωρήσει από την πλούσια αλλά άτροφική μεταπολεμική φιλολογική παραγωγή του τόπου μας.

Τον πλούτο της γλώσσας μας ξέρει με μαεστρία να χρησιμοποιήσει δίνοντας στο ύφος του ένα χαρακτηρισά αρκετά ιδιότυπο. Έκφράζεται καθαρά κι' άκριβολογημένα, χωρίς λεκτικούς άκροβατισμούς, χωρίς ν' άφίνει να φαίνεται εκζητήση ή προσπάθεια ν' άπαλλάξει την φράση του από περιττολογίες, ή να την πλουτίσει με άθροισμα από άνούσιες όμορφες λέξεις.

Στά έξ κοσμοπολιτικά του διηγήματα με φωτογραφική πανομοιότητα μάς απεικονίζει την έξωτερική μορφή της ζωής της άρρωστημένης αυτής τάξης των νάνων, των μπάρ και των ολίγων, που ζητά να διασκεδάσει την άνια της στην έρεθιστική άτμόσφαιρα των κέντρων αυτών την βαρεία κορεσμένη απ' τους μυρωδάτους καπνούς, απ' την διακυτή μυσροδία της άρρωτισμένης γυναικείας σάρκας και τα ούρλιασμα του ζαξωφόν και των Νέγρων, που τα συνοδεύουν άρυθμα χειροκροτήματα και ποδοκροτήματα των ζαλιωμένων από διεθνή ποτά θαμώνων τους. Με το ν' άποδίδει δέ πιστά ένα πολύ ενδιαφέρον κομμάτι της εποχής μας έστω και μονόπλευρα άποσπ' μ' εύχέρεια την προσοχή του άναγνώστου και κρατά άδιάπτωτο το ενδιαφέρον του.

Αυτό που του έμποδίζει την πληρότητα ως άριότατο έργο, πράγμα δυσκολοκατάρθετο με το πρώτο βήμα, όπως συμβαίνει με τόν κ. Π. Καραβία, που μάς πρωτοεμφανίζεται με το βιβλίο του αυτού είναι ή έλλειψη έσωτερικότητας. Οι τύποι του ριχοί, έπιφανειακοί περνούν χωρίς ν' άφινουν ζωνρά ίχνη της διάσασής των. Η ψυχή παραμερίσθηκε. Σπάνια θέλει να κάνει χρήση απ' τα λόγια που μαστιγώνουν, χαϊδεύουν ή φτερώνουν την ψυχή και βάζουν την σκέψη σ' έներγεια με άποτέλεσμα άνάλογο με την διανοητικότητα και την θέση στην κοινωνία του άναγνώστη εις τόν όποιον άφίνει να συμπληρώσει τόν έσωτερικό κόσμο του ανθρώπου της τάξης του βιβλίου μας. Ό κ. Πάνος Καραβία με το έργο του αυτό πέρνει μία ύπολογισμής θέση στην λογοτεχνία μας. Και άσφαλώς πρέπει να ειδικασθεί με προσοχή κ' όρεξη «ή νύχτα με τα πολύχρωμα Φώτα» της γιατί έτός απ' το σημαντικό προσόν του συγγραφέου μάς παρουσιάζεται και ως ένα δείγμα μιας άρκετά πετυχημένης έυσυνείδητης προσπάθειας που αξίζει να την προσέξει ο καθένας μας.

Α. Π. Άστνφιλία, Παρασιτισμός και Μικροαστική έγκατάστασις, τού γεν. διοικητού Ήπειρου κ. Άχ. Καλέυρα, γε-

ρυσιαστού Ροδόπης. Ό πρακτικός αυτός πολιτικός, που κάθε τόσο μάς χαρίζει κι' ένα σύντομο εύαγγέλιο, πάλιν έργάσθηκε και πρό όλίγου εξέδωσε με τόν παρακάτω τίτλον ένα βιβλιαράκι 44 σελίδων, πολύ ενδιαφέρον.

Το βιβλίο του κ. Άχ. Καλέυρα αξίζει να άπασχοληση κανένα περισσότερο, πράγμα που εύχαρίστως θα το κάμωμε σ' ένα από τα προσεχή φύλλα.

Ό Γύρος του Κόσμου, τού κ. Δ. Π. Τουλιάτου, τόμος Α' Γένουα—Πεκίνο. Χάρις εις τόν μεγάλο βιβλιόφιλον και βαθύν μελετητήν κ. Άντ. Γαλανάκη, έμπορον, Πατρών, που είχε την καλωσύνη να μάς στείλη ένα άντίτυπον, είδαμε ένα έντελώς ώρατο και καλογραμμένο βιβλίο του ιατρού κ. Δ. Π. Τουλιάτου, που επί έννέα μήνες (Άπρίλιος—Δεκέμβριος 1921) ταξίδεψε για το γύρο του Κόσμου. Το έξαιρετικά ενδιαφέρον και περίεργο περιεχόμενό του κάνει το βιβλίο αυτό πολύ χρήσιμο και πολύτιμο για κάθε άνθρωπο που έχει την άνησυχία να γνωρίση τί γίνεται στους μυστικοπαθείς ανατολικούς λαούς, που τους περιβάλλει ο πέπλος του μυστηρίου και άγνώστου.

Τραγούδια από τα ξένα της κ. Εύφημίας Γ. Σωσσιδού.— Όπό του έκδοτικού οίκου Α. Ι. Ράλλη (Εύρητιδου 6) εξέδωθη σε κομψότατο τεύχος συλλογή ποιημάτων της λογίας κ. Εύφημίας Γ. Σωσσιδού με τόν τίτλον «Τραγούδια από τα ξένα». Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει έντος των 41 ποιημάτων και έντε πεζά διηγήματα πολύ εύχάριστα, τα όποια ο άναγνώστης διαβάσει άκούραστα. Έπίσης περιλαμβάνει και μερικές σκέψεις της συγγραφέως πολύ φιλοσοφημένες.

Η Καστορία, τού φιλολόγου κ. Θεοφίλ. Φ. Παπακωνσταντίνου. Ένας φιλόπονος και ύπομονητικός έπιστήμων, που πολλά μάς ύπόσχεται έγραψει ένα αξιόλογον σημείωμα εις 73 σελίδες για την ώραία πόλι της δυτ. Μακεδονίας την Καστορία. Το βιβλιαράκι αυτό καλοτυπωμένο και πολύ συμπαθητικό σε εμφάνιση ήμμοροδμε χωρίς ύπερβολή να το χαρακτηρίσωμε αξιόλογο. Κοντά στές πολλές βραίες εικόνες με τες όποτες στολίζει το βιβλιαράκι ο συγγραφέας έχει κι' ένα άρκετά λεπτομερή χάρτη της έπαρχίας Καστορίας. Το όλο βιβλίο είναι χωρισμένο σε έξ κεφάλαια άρκετά ένδιαφέροντα. Το πρώτο άφορά την άρχαία γεωγραφία, το δεύτερο την νεώτερη γεωγραφία, το τρίτο την πολιτική ιστορία, το τέταρτο την βυζαντινή τέχνη, το πέμπτο την Έκκλησιαστική ιστορία και τελευταία ένα γενικό που άφορά δλόκληρη την έπαρχία Καστορίας. Αξίζει ιδιαίτερη να έξαρθή εδώ ή έπιμέλεια του συγγραφέως, που μάς δίδει πολλά χρήσιμα στοιχεία για την σύγχρονη κατάστασι της έπαρχίας αυτής από γεωργικής, δασικής, κτηνοτροφικής και εκπαιδευτικής καταστάσεως. Μάς έκανε έντύπως και ή σπουδαία και πολύ πλούσια βιβλιογραφία του, που μπορεί να την χρησιμοποιήση όποιος θα θέληση να καταπισθή και γενικώτερα με την μελέτη της Μακεδονίας. Πάντως τονίζομεν μία φορά άκόμη πως το βιβλίο του κ. Φ. Παπακωνσταντίνου είναι ένδιαφέρον και με προσοχή και έπιμέλεια γραμμένο.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

— Κατ' ανακοίνωσιν του υπουργείου της Γεωργίας, πρό ήμερών εφορτώθη διά τὸ πρῶτον ταξίδιον του εκ Κιάτου, μέ φορτίον νωπῶν Κορινθιακῶν σταφυλῶν, τὸ εἰδικῶς νυκλωθὲν ἀτιμόπλιον «Γλάρος».

Ἡ μεταφερομένη ποσότης εἶνε 2.000 κιβώτια. Τόπος προορισμοῦ εἶνε ὁ λιμὴν τῆς Τεργέστης. Ἐκείθεν αἱ σταφυλαὶ θὰ μεταφερθοῦν σιδηροδρομικῶς εἰς διαφόρους μεγαλοπόλεις τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης.

Ἐπ' αὐτῶν πληροφοριῶν εἰς τὸ υπουργεῖον τῆς Γεωργίας, ὅτι ἐφθασαν ἤδη εἰς Τεργέστην τὸ ἀνωτέρω ἀτιμόπλιον. Αἱ σταφυλαὶ ἦσαν εἰς ἀρίστην κατάστασιν καὶ διανεμήθησαν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης.

— Ἐγένετο ἐν Βελιγραδίῳ ἡ ἐναρξὶς τοῦ συνεδρίου τῶν οἰκονομικῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιμελητηρίων ὅλης τῆς χώρας παρουσία τοῦ πρωθυπουργοῦ, τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Ἐμπορίου καὶ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης. Οἱ σύνεδροι ἀπηθύβουν χαιρετιστήριον τηλεγράφημα πρὸς τὸν βασιλέα.

— Το τουρκικὸν μονοπώλιον τῶν καπνῶν, κατόπιν ὁδηγίας τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Τουρκίας, ἐξετάζει τὴν πρότασιν συνεργασίας Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας εἰς τὸ ζήτημα ἐξαγωγῆς καπνῶν. Εἰς περίπτωσιν συμφωνίας, τὰ καπνὰ τῶν τριῶν αὐτῶν χωρῶν θὰ ὀνομάζωνται «ἀνατολικὰ καπνὰ». Τὸ μονοπώλιον ἐξετάζει τὸ ζήτημα καὶ σχετικῶς μέ τὰς ἀπόψεις περιορισμοῦ τῆς καλλιέργειας καπνῶν ἐν Τουρκίᾳ.

Μέ τὸ ἀναφερόμενον ζήτημα ἡσχολήθη ἐπίσης καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἐποίησεν ὅμως φαίνεται νὰ τὸ ἐδιαφέρει πρὸς τὸ παρὸν κυρίως ἢ ἐξαγωγῆς τουρκικῶν καπνῶν εἰς Τσεχοσλοβακίαν, τῆς ὁποίας τὸ μονοπώλιον τῶν καπνῶν ἀποφεύγει νὰ προμηθευθῇ καπνὰ τῆς Τουρκίας, ἐάν αὐτὰ δὲν ἀποσταλοῦν εἰς Πράγαν πρὸς ἐξέτασιν.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ τουρκικοῦ μονοπωλίου τῶν καπνῶν μετέβη εἰς Συρίαν πρὸς ἐξέτασιν τῆς καπναγορᾶς, ἐνδιαιφερόμενος νὰ γνωρίσῃ ἐάν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἰδρῶθῃ ἐκεῖ, ὑπὸ τοῦ μονοπωλίου, καπνεργοστάσιον τουρκικῶν καπνῶν.

— Ὁ νομάρχης Πέλλης δι' ἐκθέσεώς του πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν γνωρίζει ὅτι, συνεπεία τῶν γνωστῶν θεομητιῶν ἢ παραγωγῆς εἰς τὸν νομόν του ἐσημείωσε μείωσιν 4.730.000 ὀκάδων αἴτου 2.640.000 κριθῆς καὶ 990.000 ἄραβοσίτου. Ἦτοι αἱ ζημίαι ἀνῆλθον εἰς πλεόν τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνόλου τῆς παραγωγῆς.

— Εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον ἐλήφθησαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Αὐγούστου.

Αἱ εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 860 ἑκατομύρια περίπου εἰς ὅσα δηλαδή κατὰ τὸν Αὐγούστου παρελθόντος ἔτους.

— Τὸ Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν, ἀπηθύβου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ πρὸς τὴν εἰδικῶς καταρτισθεῖσαν ἐπιτροπὴν διὰ

τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ χαρτοσήμου ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐπενεκτέων κατὰ τὰς γνώμας τῶν μελῶν τοῦ τροποποιήσεων εἰς τὸν ἐν λόγῳ νόμον.

Τὸ ὑπόμνημα περιεριζόμενον εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, τὰς ἀφορώσας τὰς ἐμπορικὰς μόνον συναλλαγὰς, παρατηρεῖ, ὅτι παρὰ πᾶσαν ἀγαθὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ πρὸς τὰς ἐγκυκλίους του περὶ ἐπιεικεστέρως ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ ἀναγκαστικὴ χαρτοσήμανσις ὄλων τῶν ἐγγράφων συμβάσεων καὶ ὁ ἐλεγχος τῆς χαρτοσημάνσεως ταύτης δημιουργοῦν δυσφορίας εἰς τὸν συναλλαγσόμενον κόσμον καὶ δυσχερεῖς διὰ τὴν συναλλαγὴν. Τὴν δυσφορίαν ταύτην ἐπαυξάνει ἡ ἐπανάληψις τῆς σειρᾶς τῶν χαρτοσημάνσεων τῶν ἀλληλοδόχων συναλλακτικῶν πράξεων εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἐπιβαρύνεται σοβαρῶς ὁ ἔμπορος.

— Εἰς τὸ Ἐμπορικὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἀνεκοινώθη, ὅτι 82 καπνοβιομηχανοὶ τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων ἱδρυσαν συνεταιρισμὸν, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ βελτίωσις τῆς ποιότητος τῶν σιγαρέττων καὶ ἐνίσχυσις τῆς

καπνοβιομηχανίας καὶ ἡ διάδοσις τῶν ἐλληνικῶν σιγαρέττων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Κατὰ τὴν ἰδίαν ανακοίνωσιν ὁ ὡς ἄνω συνεταιρισμὸς ὑπέγραψε συμφωνητικὸν μέ τοὺς συνεταιρισμοὺς τῶν καπνοπαραγωγῶν Μακρakovίτης, Ζαπαντίου καὶ Ἀγρινίου, οἱ ὁποιοὶ ἀνέλαβον τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ὅλα τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν παραγόμενα καπνὰ διαθέσονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ὡς ἄνω συνεταιρισμὸν τῶν καπνοβιομηχανῶν. Κατὰ πληροφορίας μας τὰ μέλη τοῦ συνεταιρισμοῦ θὰ ἐπιδιώξουν ὅπως συμπεριληθῶν εἰς αὐτὸν καὶ οἱ μεγάλοι καπνοβιομηχανικοὶ οἰκοὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

— Ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐκοινοποιήθη πρὸς τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς τοῦ κράτους ὁ νόμος, ὁ τροποποιῶν τὴν φορολογίαν τοῦ ἐλαίου, τῶν ἐλαιῶν καὶ τῶν ἐλαιωθῶν ἐν γένει προϊόντων.

Ταῦτοχρόνως παρέχονται ὑπὸ τοῦ Ἐμπορίου λεπτομερεῖς ὁδηγίαι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

— Κατ' ἐγκυρῶν πληροφορίας συγκεντρωθείσας εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ἢ μέχρι τοῦδε πορεῖα τῆς καλλιέργειας τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ βίμβκος παρουσιάζεται καλὴ εἰς πολλὰς δὲ περιφερείας πολὺ καλὴ.

Ο ΦΟΙΝΙΞ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

ΥΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1882

Κεφάλαια καὶ Ἀποθεματικά τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1929

Λίραι Ἀγγλίας 8.660.514

Ἀσφάλεια ἐν ἰσχύϊ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1929

Λίραι Ἀγγλίας 63.751.021

Εἰσπραχθέντα Ἀσφάλιστρα κατὰ τὸ ἔτος 1929

Λίραι Ἀγγλίας 3.175.022

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 21

Ειδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν

— Ὁ Πρόεδρος τῆς «Μακεδονικῆς Ἑκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας», κ. Α. Λ. Χρηστομάνος μετὰ τὴν ἀνάρρωσίν του ἐκ τῆς ὀλιγοήμερου ἀσθενείας του ἀνεχώρησεν μετὰ τῆς κυρίας του εἰς Βενετίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βιέννην, ὅπου καὶ παραμένῃ. Κατὰ τὰς πληροφορίες μας ἡ ἀπουσία τοῦ κ. Προέδρου δὲν θὰ παραταθῇ πέραν τοῦ Σβρίου.

— Διὰ Διατάγματος ἰδρύεται πρακτικὴ δασονομικὴ σχολὴ εἰς τὴν Δ. Θράκην με ἔδραν τὴν Λαδίαν τῆς περιφερείας Σουφλίου σκοπὸν ἔχουσα τὸν καταρτισμὸν δασικῶν ὑπαλλήλων.

— Ἀπὸ μηνὸς καὶ πλέον εὐρίσκεται εἰς Φλώριναν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς «Μακεδονικῆς Ἑκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας» κ. Ἄντ. Κεραμόπουλος, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐνεργεῖ ἐκεῖ, ἐπάνω εἰς τὸν γραφικὸν λόφον τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος, ἀνασκαφὰς ἀρχαιολογικὰς. Κατὰ τελευταίας πληροφορίας μας αἱ ἔρευναι τοῦ διακεκριμένου μὸς ἐπιστήμονος στέφονται ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ἐκεῖθεν ὁ κ. Κεραμόπουλος θὰ μεταβῇ εἰς ὅλας τὰς μεγαλύτερας πόλεις τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν τοπικῶν παραγόντων διὰ τὴν ἴδρυσιν Μουσείων.

— Εἰς τὴν Τεργέστην ἔγινε ἡ πρώτη δίκη ἐναντίον Σλοβένων, διὰ ἐνεργείας τῶν κατὰ τοῦ Ἰταλικοῦ καθεστῶτος.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον ἐπροξένησε μεγάλην συγκίνησιν εἰς Γιουγκοσλαύταν, ὅπου ὁ τύπος ἐπετέθη κατὰ τῶν τρομοκρατικῶν μεθόδων τῆς Ἰταλίας. Ἐπίσης καὶ ὁ τύπος τῆς Τσεχοσλοβακίας ἔγραψε ἐναντίον τῶν Ἰταλικῶν μεθόδων.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου θὰ διεξαχθῇ, εἰς τὴν Ρώμην πιθανότατα, ἡ δίκη τῆς δευτέρας ομάδος τῶν κατηγορουμένων διὰ τρομοκρατικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους Σλαύων. Οἱ κατηγορούμενοι αὐτοὶ συμποσοῦνται εἰς 87, οἱ πλείστοι, ὅμως, ἐξ αὐτῶν φυγοδικοῦν.

Ὁ ἐν Πράγα πρέσβυς τῆς Ἰταλίας διεμαρτυρήθη πρὸς τὴν τσεχοσλοβακικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν γλώσσαν τοῦ τσεχικοῦ τύπου εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἐκτελέσεων τῆς Τεργέστης, ἐπίσης δὲ διεμαρτυρήθη καὶ ὁ ἐν Βρατισλάβα πρέσβυς τῆς Ἰταλίας.

— Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σβρίου θὰ λάβουν χώραν τρία ἐκπαιδευτικὰ συνέδρια. Τὸ πρῶτον τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὸ δεύτερον τῶν διευθυντῶν καὶ ὑποδιευθυντῶν τῶν διδασκαλείων καὶ τὸ τελευταῖον τῶν γεν. ἐπιθεωρητῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ πορίσματα τῶν συνεδρίων θὰ τεθοῦν ὑπ' ὄψιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Παι-

δείας, ὁ ὅποιος σημειωτέον θὰ παρακολουθήσῃ ὅλα προσωπικῶς, καὶ τῆς κεντρικῆς υπηρεσίας.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς ἐπανερχονται ἐκ Γενεύης ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Μιχαλακόπουλος καὶ ὁ ὑφυπουργὸς κ. Παπαδάτος.

— Τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου φθάνουν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν 50 Γιουγκοσλαῦτοι ἐκδρομεῖς, οἱ ὅποιοι, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Διεθνούς Ἐκθέσεως τῆς Θεσσαλονικῆς, ἔρχονται νὰ ἀνταποδώσουν τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἑλλήνων.

Εἰς τὴν Μακεδονικὴν πρωτεύουσάν θὰ μείνουν οἱ ἐκδρομεῖς δύο ἡμέρας, θὰ ἐπισκεφθοῦν ἔπειτα δι' εἰδικῆς ἀμαξοστοιχίας τὴν Ἐδεσσαν καὶ Νάουσσαν ὅπου εὐρίσκονται τὰ τελευταῖα καὶ μεγαλύτερα ἐργοστάσιά μας.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπολογίζεται, ὅτι θὰ εὐρίσκονται τὸ βράδυ τῆς 29 Σεπτεμβρίου θὰ παραμείνουν δὲ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

— Ἐν συνεργασίᾳ τῶν κ. κ. Α. Βαμβαγιάννη, βουλευτοῦ Ἀθηνῶν, ἀντιπροσώπου τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ κόσμου τῶν Ἀθηνῶν καὶ Γ. Παπαθανασίου, γεν. γραμματέως τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαβικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν κατηγορίσθη ἡ μεγάλη ἐπὶ τῆς δεξιώσεως ἐπιτροπῆ, ἀπὸ πέννητα πρόσωπα, ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῶν Δημάρχων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ τῶν Προέδρων τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαβικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν.

— Εἰς τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνεται καὶ μία ἐκδρομὴ εἰς Μαραθῶνα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς λίμνης καὶ τῶν ἔργων ὑδρεύσεως Ἀθηνῶν καὶ ἕτερα μέχρι Ἐλευσίνος πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων καὶ τῶν μεγάλων ἐργοστασίων. Εἰς Ἐλευσίνα θὰ παρατεθῇ καὶ πρόγευμα ἀπὸ τοὺς ἐργοστασιαρχὰς κ. κ. Χαρίλαον καὶ Κανελλόπουλον πρὸς τιμὴν τῶν Γιουγκοσλαύων ἐπισκεπτῶν.

Ἐπίσης πρὸς τιμὴν τῶν Γιουγκοσλαύων θὰ παρατεθοῦν γεύματα ἐπίσημα, θὰ ὀργανωθοῦν ἐκδρομαὶ, δεξιώσεις, τέτα κλπ. Ἐπίσης τέτοιον θὰ παρατεθῇ καὶ ὁ Γιουγκοσλαῦος Πρέσβυς, εἰς τὸ ὅποιον θὰ παρευρεθοῦν καὶ ἐπίλεκτα μέλη τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

— Ἀπεστάλη πρὸς τὰ ὑπουργεῖα Συγκοινωνίας, Ἐσωτερικῶν, Γεωργίας, Στρατιωτικῶν καὶ πρὸς ὄλους τοὺς νομάρχους καὶ ἐπάρχους ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς, διὰ τῆς ὁποίας καθίσταται γνωστὸν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς ἤρχεισεν ἤδη συστηματικῶν ἀγῶνα κατὰ τῆς ἐλονοσίας καὶ ἐπειδὴ

διὰ τὴν εὐδωσίαν τοῦ ἔργου δὲν ἐπακοῦν μόνον τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ διατεθημένα μέσση, ζητεῖται ἡ ἐνίσχυσις τοῦ τεχνικοῦ προσωπικοῦ ὄλων τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν διὰ τὸ ἀνθελονοσιακὸν ἔργον. Συγκεκριμένως ζητεῖται νὰ διαταχθοῦν αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι νὰ ἐκτελέσουν μικρὰ ἐξυγιαντικὰ ἔργα πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐλονοσίας, διὰ τὰ ὁποῖα ἔργα τὰς δαπάνας θὰ καταβάλλουν οἱ Δήμοι καὶ αἱ κοινότητες, κατόπιν ἐγκρίσεως τῶν κατὰ τόπους ἐπιθεωρητῶν ἐλονοσίας.

— Ἐξακολουθεῖ ἐντατικῆ κίνησις εἰς τὰς τάξεις τοῦ νέου τουρκικοῦ κόμματος τοῦ ἰδρυθέντος ὑπὸ τοῦ Φερχὴ βῆθ, πρῶην πρέσβευς τῆς Τουρκίας ἐν Παρισίοις.

— Πρόκειται νὰ συνέλθῃ κατ'αὐτὰς εἰς συνεδρίαν ἡ πενταμελής συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος διὰ νὰ συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ διαγράμματος τοῦ ὄλου ἔργου τῆς συντάξεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ὡς γνωστὸν, ἕκαστον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἔχει ἀναλάβῃ ἀνά ἓν μέρος τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ συγκεκριμένως ὁ κ. Δεμερτζής, πρέεδρος τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν σύνταξιν τοῦ Οἰκονομικοῦ Δικαίου, ὁ κ. Μπαλῆς τοῦ Κληρονομικοῦ, ὁ κ. Τριανταφυλλόπουλος τοῦ Ἐνοχικοῦ, ὁ κ. Μαριδάκης τῶν Γενικῶν Ἀρχῶν καὶ ὁ κ. Θηβαῖος τοῦ Ἐμπρομαίου. Εἰς τὸν κ. Θηβαῖον ἔχει ἐπίσης ἀνατεθῇ καὶ ἡ μελέτη τῶν συστημάτων τοῦ Κτηματολογίου εἰς τὸ διάφορα εὐρωπαϊκὰ Κράτη.

Τὴν εἰσηγήσιν ἐπὶ τοῦ διαγράμματος τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος θὰ κάμῃ ὁ κ. Δεμερτζής. Τὸ διάγραμμα τοῦ ὄλου ἔργου, καταρτιζόμενον τελικῶς ὑπὸ τῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, θὰ ὑποβληθῇ ἀφεύκτως ἐντὸς τοῦ Ὀκτωβρίου εἰς τὴν μεγάλην Ἀναθεωρητικὴν Ἐπιτροπὴν, ἧς θὰ μετέσχουν καὶ πάντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, ἐγκρινόμενον δὲ ὑπ' αὐτῆς θὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν τῆς ὅλης ἐργασίας πρὸς σύνταξιν τοῦ Κώδικος.

Ἄς σημειώθῃ ὅτι τελευταίως ἀκόμη τὰ μέλη τῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς διεβεβαίωσαν τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης κ. Δίγχαν, ὅτι μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1931 θὰ ἔχῃ περατωθῇ ἀσφαλῶς ἡ καταρτίσις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

— Ὁ Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος, ἐπιφορτισμένος ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπεσκέφθη σήμερον τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Παπανδρέου καὶ ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὰ συγχαρητήρια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν ἐν γένει πολιτείαν, τὴν ὁποίαν τηρεῖ, ἀφ' ἧς ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαιδεύσεως.

— Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς κυβερνήσεως δὲν θὰ ἐπιτραπῇ ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ τούτου ἔτους εἰς Ἑλληνοπαῖδας ἡ φοίτησις εἰς ξένα δημοτικὰ σχολεῖα.

Ἐποχρωατικὸς ὄλοι οἱ μικροὶ Ἑλληγες θὰ ἐκπαιδεύονται εἰς τὰ δημοσια δημοτικὰ σχολεῖα.

Τὸ μέτρον τοῦτο εἰσεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξέγερσιν ὀρισμένων διενθντῶν προπαγανδιστικῶν σχολείων, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις εἶνε ἀποφασισμένη νὰ ἐ-

Ειδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν

— Ὁ Πρόεδρος τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας», κ. Α. Λ. Χρηστομάνος μετὰ τὴν ἀνάφωσίν του ἐκ τῆς ὀλιγοήμερου ἀσθενείας του ἀνεχώρησεν μετὰ τῆς κυρίας του εἰς Βενετίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βιέννην, ὅπου καὶ παραμένῃ. Κατὰ τὰς πληροφορίες μας ἡ ἀπουσία του κ. Προέδρου δὲν θὰ καταταθῇ πέραν τοῦ Σβρίου.

— Διὰ Διατάγματος ἰδρύεται πρακτικὴ δασονομικὴ σχολὴ εἰς τὴν Δ. Θράκην μὲ ἔδραν τὴν Δαδίαν τῆς περιφερείας Σουφλίου σκοπὸν ἔχουσα τὸν καταρτισμὸν δασικῶν ὑπαλλήλων.

— Ἀπὸ μηνὸς καὶ πλέον εὐρίσκεται εἰς Φλώριναν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας» κ. Ἄντ. Κεραμόπουλος, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐνεργεῖ ἐκεῖ, ἐπάνω εἰς τὸν γραφικὸν λόφον τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος, ἀνασκαφὰς ἀρχαιολογικάς. Κατὰ τελευταίας πληροφορίας μας αἱ ἔρευναι τοῦ διακεκριμένου μας ἐπιστήμονος στεφάνονται ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ἐκεῖθεν ὁ κ. Κεραμόπουλος θὰ μεταβῇ εἰς ὅλας τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν τοπικῶν παρῳγόντων διὰ τὴν ἰδρυσὴν Μουσείων.

— Εἰς τὴν Τεργέστην ἔγινε ἡ πρώτη δίκη ἐναντίον Σλοβένων, διὰ ἐνεργείας τῶν κατὰ τοῦ Ἰταλικοῦ καθεστώτος.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον ἐπροξένησε μεγάλην συγκίνησιν εἰς Γιουγκοσλαβίαν. ὅπου ὁ τύπος ἐπετέθη κατὰ τῶν τρομοκρατικῶν μεθόδων τῆς Ἰταλίας. Ἐπίσης καὶ ὁ τύπος τῆς Τσεχοσλοβακίας ἔγραψε ἐναντίον τῶν Ἰταλικῶν μεθόδων.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου θὰ διεξαχθῇ, εἰς τὴν Ρώμην πιθανώτατα, ἡ δίκη τῆς δευτέρας ὁμάδος τῶν κατηγορουμένων διὰ τρομοκρατικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους Σλαύων. Οἱ κατηγορούμενοι αὐτοὶ συμποσῶνται εἰς 87, οἱ πλείστοι, ὁμως, ἐξ αὐτῶν φυγοδικοῦν.

Ὁ ἐν Πράγα πρέσβυς τῆς Ἰταλίας διεμαρτυρήθη πρὸς τὴν τσεχοσλοβακικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν γλώσσαν τοῦ τσεχικοῦ Τύπου εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἐκτελέσεων τῆς Τεργέστης, ἐπίσης δὲ διεμαρτυρήθη καὶ ὁ ἐν Βρατισλαβὰ πρέσβυς τῆς Ἰταλίας.

— Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σβρίου θὰ λάβουν χώραν τρεῖς ἐκπαιδευτικὰ συνέδρια. Τὸ πρῶτον τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τὸ δεύτερον τῶν διευθυντῶν καὶ ὑποδιευθυντῶν τῶν διδασκαλείων καὶ τὸ τελευταῖον τῶν γεν. ἐπιθεωρητῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ πορίσματα τῶν συνεδρίων θὰ τεθῶν ὑπ' ὄψιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Παι-

δείας, ὁ ὁποῖος σημειωτέον θὰ παρακολουθῆσῃ ὅλα προσωπικῶς, καὶ τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς ἐπανερχοῦνται ἐκ Γενεύης ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Μιχαλακόπουλος καὶ ὁ ὑφυπουργὸς κ. Παπαδάτος.

— Τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου φθάνουν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην 50 Γιουγκοσλαῦοι ἐκδρομεῖς, οἱ ὁποῖοι, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Διεθνούς Ἐκθέσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ἔρχονται νὰ ἀνταποδώσουν τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἑλλήνων.

Εἰς τὴν Μακεδονικὴν πρωτεύουσιν θὰ μείνουν οἱ ἐκδρομεῖς δύο ἡμέρας, θὰ ἐπισκεφθοῦν ἔπειτα δι' ἐιδικῆς ἀμαξοστοιχίας τὴν Ἐδεσσαν καὶ Νάουσαν ὅπου εὐρίσκονται τὰ τελευταῖα καὶ μεγαλύτερα ἐργοστάσια μας.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπολογίζεται, ὅτι θὰ εὐρίσκονται τὸ βράδυ τῆς 29 Σεπτεμβρίου θὰ παραμείνουν δε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

— Ἐν συνεργασίᾳ τῶν κ. κ. Α. Βαμβαγιάννη, βουλευτοῦ Ἀθηνῶν, ἀντιπροσώπου τοῦ ἔμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ κόσμου τῶν Ἀθηνῶν καὶ Γ. Παπαθανασίου, γεν. γραμματέως τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαβικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν κατηρτίσθη ἡ μεγάλη ἐπὶ τῆς δεξιώσεως ἐπιτροπὴ, ἀπὸ πενήντα πρόσωπα, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῶν Δημάρχων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ τῶν Προέδρων τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαβικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἑμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν.

— Εἰς τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνεται καὶ μία ἐκδρομὴ εἰς Μαραθῶνα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς λίμνης καὶ τῶν ἔργων ὑδρεύσεως Ἀθηνῶν καὶ ἑτέρα μέχρι Ἐλευσίνος πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων καὶ τῶν μεγάλων ἐργοστασίων. Εἰς Ἐλευσίνα θὰ παρατεθῇ καὶ πρόγευμα ἀπὸ τοὺς ἐργοστασιάρχους κ. κ. Χαρίλαον καὶ Κανελλόπουλον πρὸς τιμὴν τῶν Γιουγκοσλαβῶν ἐπισκεπτῶν.

Ἐπίσης πρὸς τιμὴν τῶν Γιουγκοσλαβῶν θὰ παρατεθῶν γεύματα ἐπίσημα, θὰ ὁργανωθοῦν ἐκδρομαὶ, δεξιώσεις, τέια κλπ. Ἐπίσης τέιον θὰ παραθέσῃ καὶ ὁ Γιουγκοσλαβὸς Πρέσβυς, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ παρευρεθοῦν καὶ ἐπιλέκτα μέλη τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

— Ἀπεστάλη πρὸς τὰ ὑπουργεῖα Συγκοινωνίας, Ἐσωτερικῶν, Γεωργίας, Στρατιωτικῶν καὶ πρὸς ὅλους τοὺς νομάρχους καὶ ἐπάρχους ἐγκρίκλιος τοῦ ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, διὸ τῆς ὁποίας καθίσταται γνωστὸν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς ἤρτισεν ἡδὴ συστηματικὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς ἐλονοσίας καὶ ἐπέτιδῃ

διὰ τὴν εὐδωσίαν τοῦ ἔργου δὲν ἐπακοῦν μόνον τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου διατεθημένα μέσα, ζητεῖται ἡ ἐνίσχυσις τοῦ τεχνικοῦ προσωπικοῦ ὅλων τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν διὸ τὸ ἀνθελονοσιακὸν ἔργον. Συγκεκριμένως ζητεῖται νὰ διαταχθοῦν αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι νὰ ἐκτελέσουν μικρὰ ἐξυγιαντικὰ ἔργα πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐλονοσίας, διὰ τὰ ὁποῖα ἔργα τὰς δαπάνας θὰ καταβάλλουν οἱ Δήμοι καὶ αἱ κοινότητες, κατόπιν ἐγκρίσεως τῶν κατὰ τοποὺς ἐπιθεωρητῶν ἐλονοσίας.

— Ἐξακολουθεῖ ἐντατικῆ κίνησις εἰς τὰς τάξεις τοῦ νέου τουρκικοῦ κόμματος τοῦ ἰδρυθέντος ὑπὸ τοῦ Φετῆ βέη, πρῶην πρέσβευος τῆς Τουρκίας ἐν Παρισίοις.

— Πρόκειται νὰ συνέλθῃ κατ' αὐτὰς εἰς συνεδρίασιν ἡ πενταμελὴς συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος διὰ νὰ συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ διαγράμματος τοῦ ὅλου ἔργου τῆς συντάξεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ὡς γνωστὸν, ἕκαστον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἔχει ἀναλάβῃ ἀνά ἓν μέρος τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ συγκεκριμένως ὁ κ. Δεμερτζῆς, πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν σύνταξιν τοῦ Οἰκογενιακοῦ Δικαίου, ὁ κ. Μπαλῆς τὸ Κληρονομικοῦ, ὁ κ. Τριανταφυλλόπουλος τὸ Ἐνοχιακοῦ, ὁ κ. Μαριδάκης τὸν Γενικῶν Ἀρχῶν καὶ ὁ κ. Θηβαῖος τὸν Ἐμπραγματοῦ. Εἰς τὸν κ. Θηβαῖον ἔχει ἐπίσης ἀνατεθῇ καὶ ἡ μελέτη τῶν συστημάτων τοῦ Κτηματολογίου εἰς τὰ διάφορα εὐρωπαϊκά Κράτη.

Τὴν εἰσιγγισιν ἐπὶ τοῦ διαγράμματος τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος θὰ κάμῃ ὁ κ. Δεμερτζῆς. Τὸ διάγραμμα τοῦ ὅλου ἔργου, καταρτιζόμενον τελικῶς ὑπὸ τῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, θὰ ὑποβληθῇ ἀφεύκτως ἐντὸς τοῦ Ὀκτωβρίου εἰς τὴν μεγάλην Ἀναθεωρητικὴν Ἐπιτροπὴν, ἧς θὰ μετᾶσχουν καὶ πάντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, ἐγκρινόμενον δὲ ὑπ' αὐτῆς θὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν τῆς ὅλης ἐργασίας πρὸς σύνταξιν τοῦ Κώδικος.

Ἄς σημειωθῇ ὅτι τελευταίως ἀκόμη τὰ μέλη τῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς διεβεβαίωσαν τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης κ. Λίγκαν, ὅτι μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1931 θὰ ἔχῃ περατωθῇ ἀσφαλῶς ἡ κατάρτισις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

— Ὁ Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος, ἐπιφορτισμένος ἐκ μέρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπεσκέφθη σήμερον τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Παπανδρέου καὶ ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὰ συγχαρητήρια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν ἐν γένει πολιτείαν, τὴν ὁποῖαν τηρεῖ, ἀφ' ἧς ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

— Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς κυβερνήσεως δὲν θὰ ἐπιτραπῇ ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ τούτου ἔτους εἰς Ἑλληνόπαιδας ἡ φοίτησις εἰς ξένα δημοτικὰ σχολεῖα.

Ὑποχρεωτικῶς ὅλοι οἱ μικροὶ Ἑλληγες θὰ ἐκπαιδεύωνται εἰς τὰ δημόσια δημοτικὰ σχολεῖα.

Τὸ μέτρον τοῦτο εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξέγερσιν ὀρισμένων διενθυντῶν προπαγανδιστικῶν σχολείων, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις εἶνε ἀποφασισμένη νὰ ἐ-

φαρμόση τήν ληφθεΐσαν απόφασιν.

— Κατόπιν τής ανωτέρω διαταγής ανηγγέλθη ή ίδρουσις νέων κρατικῶν ισραηλιτικῶν σχολείων διό τούς μικρούς Ισραηλίτας, οί όποιοί έως τώρα έφοΐτουν εις ξένα σχολεία.

— Με εξαίρετικὴν μεγαλοπρέπειαν έγιναν τὰ έγκαΐνια τής 5 διεθνούς εκθέσεως τής Θεσσαλονίκης εις τήν όποιαν παρέστησαν και οί ύπουργοί τής Έθνικῆς Οικονομίας κ. Βουρλούμη, τής Δικαιοσύνης κ. Δίγκας και τής αεροπορίας κ. Ζάνας.

— Υπό τήν προεδρίαν τοϋ ύπουργοϋ τής Συγκοινωνίας κ. Καραπαναγιώτη συνήλθε πάλιν τὸ Άνάτατον Συγκοινωνίαν Συμβούλιον και ήσολήθη με τήν πρό ήμερῶν ληφθεΐσαν απόφασιν τοϋ Συμβουλίου τῶν Σιδηροδρομῶν, δι' ής μεταβάλλεται ή αρχικὴ χάραξις τής σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Καλαμπάκας-Κοζάνης-Βερροίας. Μετά μακρῶν συζητησιν τὸ Συμβούλιον υιοθέτησε τήν ληφθεΐσαν απόφασιν. Ούτως ή νέα γραμμὴ αρχομένη εκ Καλαμπάκας θὰ ακολουθῆ τήν κοιλάδα τοϋ Άλιάκμονος και θὰ φθάνη εις Βερροίαν. Έν παραλλήλλου από τήν Βελβενδὸν τής κοιλάδος τοϋ Άλιάκμονος θὰ κατασκευασθῆ διακλάδωσις 30 χιλιομέτρων, ήτις διὰ Κοζάνης θὰ φθάνη εις Σιάτισταν. Τοιουτοτρόπως επέρχεται οίκονομία τριῶν περιποϋ εκατομμυρίων δολλαρίων. Η μελέτη τής κατασκευῆς τής νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ήτις θὰ εχη τὸ αὐτὸ πλάτος με τήν τοϋ Λαρισαϊκοϋ, ανετέθη διὰ μὲν τὸ βόρειον τμήμα εις τούς Σ. Ε. Κ., διὰ δὲ τὸ νότιον εις τήν βελγικὴν εταιρείαν, ήτις έχει ἀναλάβη τὸ έργον.

— Εἰς Κοζάνην συνεκροτήθη ογκῶδες συλλαλητήριον τῶν αντιπροσώπων τῶν ενδιαφερομένων οργανώσεων τής Δυτικῆς Μακεδονίας, διὰ τὸ ζήτημα τής μεταβολῆς τοϋ αρχικοϋ σχεδίου τής γραμμῆς Βερροίας—Κοζάνης. Οί συγκεντρωθέντες ἀπεδέχθησαν ψήφισμα, διὰ τοϋ όποιοϋ διαμαρτύρονται διὰ τήν ἀποφασισθεΐσαν εγκατάλειψιν τής υπό κατασκευὴν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

— Έξακολουθοϋν αἱ προετοιμασίαι διὰ τήν σύγκλησιν τής πρώτης βαλκανικῆς διασκεΐσεως. Μετέχουν ως γαστὸν ολα τὰ Βαλκανικά Κράτη δι' αντιπροσωπεϊῶν, αἱ όποιαι κατηρτίσθησαν ήδη. Αἱ έργασίαι τοϋ συνεδριοϋ αρχίζουσι κατὰ τὰς πρώτας ήμέρας τοϋ προσεχοϋς μηνὸς Οκτωβριοϋ.

— Έν σχέσει πρὸς τὰ τηλεγραφηθέντα εκ Σόφιας περι προθέσεων τής βουλγαρικῆς αντιπροσωπεΐας εις τὸ διαβαλκανικὸν συνέδριον Ἀθηνῶν, όπως ανακινῆσῃ ζήτημα μειονοτήτων, μᾶς παρεχεται εξ αρμοδιᾶς πηγῆς, ή πληροφορία ότι τοιαυτὴ συζήτησις δὲν θὰ επιτραπῆ διὰ τον ἀπλούστατον λόγον ότι τὸ θέμα αὐτὸ δὲν εἶνε ἀναγεγραμμένον εις τήν ήμερησίαν διάταξιν τῶν εργασιῶν τής διασκεΐσεως.

— Τὸ φιλελεύθερον δημοκρατικὸν κόμμα, εἶνε ὁ τίτλος τοϋ νέου τουρκικοϋ κόμματος, μετὰ τήν σημειωθεΐσαν εξέλιξιν τής πολιτικῆς καταστάσεως και μετὰ

τήν νέαν επιστολήν τοϋ προέδρου τής Δημοκρατίας πρὸς τὸν Φετχῆ βέην δὲν φαίνεται διατεθημένον νὰ επιδιώξη τήν δημιουργίαν νέων εκλογῶν, ἀντιθέτως πρὸς τήν ύπ' αὐτοϋ εκδηλωθεΐσαν αρχικῶς πρόθεσιν.

Τὸ Λαϊκὸν ὅμως κόμμα φρονεῖ ότι εἶνε σκοπιμώτερον νὰ προκηρυχθοϋν νέαι εκλογαί τώρα πρίν οργανωθῆ τὸ κόμμα τοϋ Φετχῆ, εις τρόπον ώστε νὰ εξασφαλισθῆ ή ἐπι μίαν ἀκόμη τετραετιαν παραμονή τῶν λαϊκῶν εις τήν Ἀρχήν.

Βεβαιουται ότι κατὰ τήν συνέλευσιν τοϋ Λαϊκοϋ κόμματος τήν προσεχῆ εβδομάδα θὰ τεθῆ ζήτημα διενεργείας νέων εκλογῶν.

— Έμπορικὸν Έπιμελητήριον (Κων)-πόλεως δι' εκθέσεως του πρὸς τὸ ύπουργεϊον Ἐθνικῆς Οικονομίας, ὅπερ διαπραγματεύεται τήν έμπορικὴν σύμβασιν Ἑλλάδος—Τουρκίας, ζητεῖ ὅπως συμπεριληφθοϋν μεταξύ τῶν πρώτων ειδῶν τῶν εισαγομένων εκ Τουρκίας εις Ἑλλάδα και τὰ σιτηρά τῶν όποίων ή εφετεινὴ έσοδεία φαίνεται ἀρχετὴ ὡστε νὰ εξαχθῆ μέρος αὐτῆς εις τὸ εξωτερικόν.

Η προσπάθεια αὕτη δὲν φαίνεται νὰ εἶνε και ἄσκοπος ἐφ' ὅσον ὁ λευκὸς ἄρτος τιμάται ἐν Τουρκίᾳ (Κων)πόλει γρῶσια 9, τουτέστι δραχμᾶς τρεῖς. Φρονεῖται ότι ἐντὸς δύο μηνῶν θὰ εκπέσῃ περισσότερον. Εἰς τὰς επαρχίας τιμάται δραχμᾶς δύο και 30 εκατοστά.

— Ὁ βασιλεϋς τής Κάρολος τής Ρουμανίας, δεχθεῖς διαφόρους αρχηγούς κομμάτων, ὡς και τον εκ τῶν κορυφαίων τοϋ Φιλελευθέρου κόμματος κ. Ντούκα, εξέδηλῶσε πρὸς αὐτούς τήν αντίληψιν του περι τής ἀνάγκης τοϋ σχηματισμοϋ μίας Οικουμενικῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς τοϋ Σεπτεμβριοϋ, πρὸς ἀντιμετώπισιν τής ὀξείας οικονομικῆς κρίσεως, ή όποια μαστίζει τήν χώραν.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοϋνται οί κ. κ. συνδρομηταί τοϋ κηθυστεροϋν τήν συνδρομῆ των νὰ μᾶς τήν ἐμβόσων τὸ ταχύτερον.

Μερικοί τῶν αρχηγῶν συνεφώνησαν ήδη ἐπὶ τής ἀνάγκης μίας Κυβερνήσεως συγκεντρώσεως ὅλας τὰς πολιτικᾶς δυνάμεις τής χώρας. Ὁ πρωθυπουργός, ὅμως κ. Μανίου, ἀπήντησεν εις τὸν βασιλέα, ότι μεταξύ τοϋ Ἐθνικοαγροτικοϋ κόμματος, τοϋ όποιοϋ ήγεται, και τῶν Βορτιανικῶν υφίσταται τόση διαφορά ἀντιλήψεων, ὡστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος πᾶσα συνεργασία των ἐν τῇ Οικουμενικῇ Κυβερνήσει.

— Η Διευθύνσις τής Δημοσίας υγείας τής Βουλγαρίας, τελευταίως έλαβε από-

φασιν νὰ ίδρυσῃ εις διάφορα σημεία τής Βουλγαρίας μερικά υπαίθρια σχολεία διὰ τὰ ἀσθενικά παιδιά. Ὁ Δρ Τ. Στάνεφ, επιθεωρητῆς τής Σχολικῆς Ὑγιεινῆς παρὰ τῇ Διευθύνσει τής Δημοσίας υγείας ἀνεχώρησεν ήδη διὰ τὸ Λόβετς, μικρῶν πολίχην παρὰ τὸν Αἴμον ὅπου θὰ ίδρυθῆ, κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν έτος, ένα υπαίθριον σχολεϊον διὰ 25 ἀσθενικά παιδιά.

— Κατὸ πληροφορίας τῶν βουλγαρικῶν εφημεριδῶν κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ή εξαγωγή τής Βουλγαρίας ἀνήλθεν εις 439.945.778 λέβα ἔναντι 392.954.761 λέβα τοϋ ἀντιστοίχου μηνὸς τοϋ παρελθόντος έτους. Η δὲ εισαγωγή κατὰ τὸν αὐτὸν μήνα ἀνήλθεν εις 355.518.640 λέβα ἔναντι 775.846.566 λέβα τοϋ Ἰουλίου τοϋ παρελθόντος έτους. Ἡτοι τὸ έμπορικὸν ἰσοζύγιον διὰ τὸν μήνα Ἰουλίου ε. ἔ. ἐληξε με περίσσευμα εξ 427.138. λεβίων ἔναντι ἐλλείματος 383. 791. 755 κατὰ τὸν μήνα Ἰούλιον τοϋ παρελθόντος έτους.

Γενικῶς κατὰ τούς πρώτους ἐπτὰ μήνας τοϋ 1930 ή εξαγωγή τής Βουλγαρίας ἀνέρχεται εις 3.304.656.087 λέβα ἔναντι 3.500.449.204 λέβα, κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα τοϋ 1929 και 3.305.368.018 λέβα τοϋ 1928. Η δὲ εισαγωγή κατὰ τούς αὐτούς ἐπτὰ μήνας τοϋ 1930 εις 2.518.425.855 λέβα ἔναντι 4.873.210.429 λέβα τοϋ 1929 και 4.033.611.833 λέβα τοϋ 1928. Ἡτοι τὸ έμπορικὸν ἰσοζύγιον κατὰ τήν ὡς ἄνω ἐπτάμηνον περίοδον τοϋ 1930 ἐκλεισε με περίσσευμα 786.230.222. λεβίων ἀντι ἐλλειματος 1.372.770.220 λεβίων κατὰ τὸ παρελθὸν έτος και ἐλλείματος 733.243. 815 λεβίων κατὰ τὸ 1928.

Κατὰ τὸ μήνα Ἰούλιον 1930 ἐξήχθη εκ Βουλγαρίας καπνὸς ἀκατέργαστος ἀξίας 136.255.059 λεβίων ἔναντι 56.479. 922 τοϋ Ἰουλίου τοϋ 1929. Ὡὰ 53.985. 869 λεβίων, ἔναντι 76.384.390 λεβίων τοϋ Ἰουλίου τοϋ 1929. Δέσματα ερφίων και τράγων 48.203.425 λεβίων δέσματα προβάτων και ἀρνίων 12.405.064 λεβίων, ἀραβόσπιτος 30.663.887 λεβίων, ροδέλιον 11.656.207 λεβίων. Εἶδη χορτονομῆς 7. 061.894 λεβίων. Συλάνθρακες 6.000.000 λεβίων. Σίτος 4.079.208 λεβίων, κριθή 1.383.422 λεβίων κτλ.

ΜΟΛΙΣ ΕΞΕΔΟΘΗ

EIKONES

ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΡΙΑΣΙΑΣ
 υπό : ΧΑΡ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
 Έκδοτικοϋ οἴκου Δημητράκου

Εἶνε ὁ χρήσιμος σύντροφος κάθε εκπαιδευτικοϋ λειτουργοϋ και μέσα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον βρῖσκει κανεῖς πολλὰς ἀπαραίτητες ὁδηγίες γιὰ τὸ νέο σχολεῖο.

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ

ΘΑΟΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ